

308 artigos

O ser e a nada. Este título de Sartre ben podía cuestionar e analizar a nova obra de Marina Abramovic pois esta como di a artista non trata de nada. Esta idea non é nova na arte pois xa facían uso da mesma os cineastas da *Nouvelle Vague* que pretendían contar nada ou case nada. Así achegámonos á obra en si e para si e a linguaxe plástica estaría da parte da construción e non tanto da trama e significado. O título é *512 horas* e a materia do mesmo son: ela e o público. Xa nos cativara con aquela *performance* na que se sentaba en fronte a persoas coñecidas sen se dicir nada, levándoa aquí ao seu extremo.

You may write me down in history/With your bitter, twisted lies,/You may trod me in the very dirt/But still, like dust, I'll rise. Este é un poema de Maya Angelou que acaba de falecer aos oitenta e seis anos de idade. Ela é unha representante, e icona mesmo, da loita afroamericana a través da realización artística e/ou cultural. No noso país é pouco coñecida pero non así no mundo anglosaxón facendo eco da súa morte a meirande parte de xornais. No ano 1993 asina un filme co suxerente e contundente título "*Poetic Justice*" sendo considerada como unha *riot*.

Se non hai compromiso non hai verdadeira fotografía. Son as palabras de Sebastião Salgado, fotógrafo que achega así esta arte ao documentalismo, o que fai fincapé nas dúas variantes ás que se atén. Por un lado ese aspecto artístico e por outro o de documento, podemos dicir case histórico. As fotografías así non deixan de entrever a vida do fotógrafo, é máis, ambas van unidas. Así mesmo recorda que perante os avances

tecnolóxicos (o dixital enténdese) os profesionais deberon adaptar-se e os que non o fixeron perderon unha oportunidade importante. As súas fotografías son todas en branco e negro, vendo nesa opción unha abstracción.

En declaracións para un medio dixital Michael Haneke vén de defender os seus filmes coa consideración de que son normais, que esa é a normalidade (baixo aparencia de delirio) e que ademais co cine e as demais artes téñen-se que mover as mentes até o punto de inquedar e non así calmar. Sabemos que os seus filmes son extensións concretas de conflitos humanos e que as temáticas non deixan de rondar a condición dos mesmos poñendo ás personaxes en situacións e dilemas extremos. Dende calquera perspectiva o seu cine achéga-nos a esas realidades que como espectadores temos que face-las nosas.

Vivimos nunha sociedade globalizada, sen dúbida. *10.000 kilómetros* é un filme que desvela esta realidade a través dunha construción narrativa que retrata o amor na distancia. Non só pola temática é actual senón que indaga e manifesta unha nova linguaxe que se pode considerar meta-cinematográfica posto que as pantallas a través das que se comunican as dúas personaxes non deixan de ser un "algo" como o cinema. A obra é autoría de Carlos Marques-Marcet quen asina a súa primeira longa e foi presentada en festivais como o de Austin en USA.

Un certain regard é o premio que Cannes ofrece ás producións máis experimentais. A fipresci (federación internacional de críticos de cine) deu-lle o galardón a coprodución arxentino-mexicana *Jauja* dirixida por Lisandro Alonso. Mentres comeza a premiación agardamos pola Palma de ouro que este ano pode recaer no filme *Adieu au langage* de Godard (sería a primeira vez). Nembargantes a obra deste realizador parece ser demasiado arriscada para conqueri-la; entre outros factores porque está protagonizada por un can. Godard non deixa de sorprendernos. Cannes segue o seu curso.

En Tailandia houbo onte un golpe de Estado. O exército anulou a Constitución e impuxo a lei marcial. Os medios de comunicación retransmitiron en directo o golpe e despois interrompéron-se as emisións para deixar paso a contidos patrióticos. A primeira ministra, Yingluck Shinawatra, estaba desaparecida. Os manifestantes serán detidos. Este é o clima de inestabilidade dun país no que a democracia na súa vertente máis clásica aínda non ficou asentada. Despois desta viría a capacidade do pobo non só de escoller goberno senón de decidir directamente sobre os asuntos deste; pero nisto aínda estamos en Europa, na idea de empoderamento da sociedade civil.

Darren Aronofsky é un cineasta neoiorquino nado a finais da década dos sesenta. Os seus filmes están enfocados en analizar as relacións sociais que se efectúan en situacións extremas tanto sociais como psicolóxicas. É o director do famoso filme *Requiem for a Dream* e vén de publicar neste ano a súa nova aportación *Noé*. Este director comezou no mundo das curtametraxes antes de lanzar-se ás longas, como

sucede en moitos casos. A súa obra dá especial importancia á posta en escena, sendo un cineasta da imaxe, con encadres arriscados que o fan representante do cinema *indie* norteamericano.

281 anti nuke é un grafitreiro coñecido como o Banský xaponés. Nas súas obras reflíctese o seu compromiso social, sobre todo a súa militancia no anti-nuclear. Sempre con gafas de sol leva ás rúas de Tokio un andamiaxe de propostas que versan en torno a temas que desde fai décadas preocupan ás novas xeracións. Non nos esquezamos de Chernóbil e a catástrofe que levou aparellada, e por iso este tipo de reivindicación non deixa de estar de actualidade. O anti-nuclear é unha protesta que se estenden por todo o planeta e que en Xapón non deixa de estar presente. 281 anti nuke fai-nos pensar e reflexionar sobre como ten que estar administrado o mundo.

A cuestión da aura nas obras de arte é algo que vén marcando o mundo da Arte desde os seus comezos. Así as primeiras obras tiñan un valor de culto que as achegaba ao máxico. Na época da reproducibilidade técnica o valor de seres un algo único desaparece, como di W. Benjamin nos seus escritos sobre a fotografía, agora é cando a aura se transforma noutra cousa que non é máis que unha certa lontanía que nos fai entrar así mesmo nos parámetros do belo. A beleza segue a ser o fin último dunha obra de arte e esta conséguese a través da construción dun algo auténtico aínda que se poida reproducir.

Boko Haram é unha organización extremista islámica de orixe nixeriano. Sabemos que despois do 11S o islamismo é un dos focos nas relacións internacionais e case que unha alarma para a estabilidade do sistema mundial. Este non só pertence a zona xeográfica de Oriente Medio e Asia senón tamén en África. Para este grupo a relación co mundo occidental está prohibida e perseguida e xa levan un bo número de mortes por esta causa. Un xuíz do estado español sostén que é preciso unha reforma do sistema do dereito internacional posto que se o líder deste grupo viñera a España non podería ser detido. O fundamentalismo relixioso (islámico) é unha das chaves para entender a política do século xxi.

O Musée d'Orsay está situado nunha antiga estación de trens de París. Alberga as pinturas máis representativas do século xix e é unha ponte entre a arte clásica (Louvre) e a moderna (Pompidou). Concretamente e especialmente pódense ver as obras do pos-impresionista Gauguin, que realizou a súa obra influenciado polas paisaxes naturais e humanas tanto do Caribe como de Oceanía, onde Francia tiña os seus territorios de ultramar. Esta racha co gusto burgués imperante na época e desvela a través sobre todo da cor lugares e persoas exóticas. Hoxe é o día internacional dos museos.

Un día como hoxe pero de 1863 publicou-se en Vigo *Cantares Gallegos* de Rosalía de Castro. Esta data dá pé á celebración do Día das Letras Galegas que este ano está adicado a Xosé María Díaz Castro e que é instaurada pola Real Academia Galega (dende 1963). Díaz de Castro naceu en Guitiriz en 1914 e morreu en Lugo en 1979. O seu libro *Nimbos* (1961)

condensa a poesía de toda a súa época. Estes son uns versos deste poemario, da parte *Soños*: "*Hase de amar a cousa hastra que sangue./O verdadeiro amor enferra en neve,/ara nun mar de rosas suco leve,/ai pro acadulla en sangue.*"

Os anti-mundialistas en Brasil segundo os xornais franceses non son tantos como semellaba. Seguro que hai moitos máis que non se manifestan. O fútbol nestes tempos é considerado como o deporte rei, e un mundial é o seu epicentro. Non obstante os que están en contra del opóñen-se a un derroche de cartos cando hai moita poboación que está a pasar fame e berran que non queren fútbol senón dereitos sociais. Son contrapostos? Sobre todo sabendo que Brasil é unha canteira de bos xogadores...

Xa comezou o festival de Cannes e dende as canles online francesas podemos ver o que alí sucede, en directo. Pois ben, a parte que me tocou ver a eso das 5 da tarde de onte foi a Nicole Kidman coa equipa do filme sobre a dinastía de Mónaco na alfombra vermella atenta e disposta ante o ollar tecnolóxico dos fotógrafos que dun lado e do outro demandaban máis sorrisos. O traballo de fotografar as estrelas do festival leva aparelado unha atención para captar o momento preciso: un bico ou unha mirada cómplice. O importante con todo é sacar *glamour*.

Xa comezan a saír as programacións dos festivais musicais do verán. L'orient le jour vén de publicar os que se desenvolverán en Byblos entre xullo e agosto. Byblos é a cidade aínda conservada e

habitada máis antiga do mundo (5.000 a.C.) e dá nome así mesmo ás escrituras sagradas. O Líbano está rodeado de conflitos pero a súa guerra civil xa pasou: Os amigos da miña xeración deste país viviron a guerra civil cando eran novos tendo que emigrar moitos deles. Agora coa situación política máis estábel podemos desfrutar dos concertos da estación estival.

Escoitar música vén sendo algo moi propio do ser humano desde os temas percusivos do primitivismo até a música máis refinada. Hoxe en día os formatos dixitais veñen a substituír aos soportes máis clásicos como a casete e o vinilo. Nembargantes a fábrica de vinilos máis grande dos USA non dá feito coa demanda. O vinilo está de moda e é case todo un ritual "poñer" un disco. Son moitos os grupos que optan por este formato para sacar ao mercado a súas cancións pero estes mesmos non deixan de empregar plataformas dixitais como o bandcamp para a difusión musical. Entre clasicismo e innovación.

Copenhague: Eurovisión é gañado por Conchita. O festival dá o máximo galardón a unha muller con barba que xa todos coñecemos e recoñeceríamos. Ante isto o goberno ruso asómbra-se e pide seriedade. Por outra banda os transexuais celébra-no pois é un paso máis para a normalización da súa condición. De transexualidade xa falou Virginia Woolf en *Orlando* (1928) e aínda que xa pasou case unha centuria volve a estar hoxe da máis absoluta actualidade. Porque os xéneros son construción...

O EZLN tivo unha importante repercusión mediática na década dos noventa, non obstante segue en activo e participando noutros movementos como *La otra campaña*. O sub-comandante Marcos cambiou de nome polo de Comandante Zero. Eu tiveron a oportunidade de ve-lo a comezos do século xxi (concretamente no 2006) e o seu discurso na manifestación do 1 de maio versaba xa non só sobre os dereitos dos pobos indíxenas senón sobre os traballadores inmigrantes. O ezn ten máis peso no centro-sur de México, sobre todo no estado de Chiapas (que limita con Guatemala) onde se forxou. Nembargantes son habituais as "subidas" á capital para manifestarse.

Sun Ra é un músico afroamericano cuxa orquestra segue en activo; podemos ve-la no Primavera Sound de Barcelona este verán. Os seus ritmos son afroamericanos pero con un toque de experimentación que o fai máis orixinal que o resto de propostas deste tipo. Non é tan reivindicativo como Fela kuti ou Seun Kuti (o seu fillo) pero deixa o mesmo pouso que eles: o de ser a voz dun colectivo que estivo marxinado ao longo da Historia. Unha música que nos trasladará a espazos case psicodélicos e a un tempo que se presenta en impasse pero sempre mirando cara adiante.

Ultimamente a imaxe da *Ioconda* é fenómeno de discordia. Algúns xogan coa súa imaxe e transforman a pintura, ben sexa cun inodoro ao carón, bigote, outro rostro etc. O museo do Louvre fala de iocondofilia nestes últimos tempos mais esa admiración pode transformarse en case burla. Motivo de que? Imaxino que é unha transgresión con

respecto á pintura xa clásica. Algo por outra banda repetido na época contemporánea.

Non todo é o que parece. O machismo ocúlta-se na época pos-moderna baixo o termo pos-machismo que non é a eliminación deste senón este mesmo baixo outros parámetros. En función da suposta igualdade consideran que xa non hai diferenzas nen supostas desigualdades e instan á inactividade das mulleres para lograr os seus dereitos dando por feito que xa os teñen. Este termo pos-machismo foi recollido dun artigo de *El país* desvelando así os mecanismos ocultos dos homes que pensan que xa non ten que haber loita feminista e amparándose nunha neutralidade que non é máis que unha liña de consenso imposto, levan a pensar que xa non hai nada que reivindicar.

Onte foi o día da independencia mexicana e todos seguramente nos lembramos de Zapata. Incluso hai berros nas manifestacións actuais que din "*Zapata vive la lucha sigue*". Tamén o imperio francés quixo facer as Américas en México pero só puideron controlar unha pequena parte do territorio e por pouco tempo. México é un país onde o peso das comunidades indíxenas é importante e transcendente e a súa loita está presente en movementos como *La otra campaña*. Marcos e o seu exército seguen a reivindicar os dereitos destes pobos.

O que está a pasar en Ucraína é grave pois é case unha guerra civil de fascistas contra antifascistas. Algo que me recorda á guerra civil española. Moscova apoia a idea de confederar-se con

Ucraina e a Otan non quere dar-lle a relevancia que ten o conflito. En Odessa houbo moitos mortos pero non tivo a repercusión mediática suficiente. Con todo sóa-me máis a un conflito pos-guerra fría que outro do século xxi no que o Islamismo xoga o rol protagonista.

Ata onde podemos chegar? Cal é a dirección correcta para chegar a onde queremos... porque non todas elas levan ao mesmo sitio. Hoxe tomei un café a carón do estadio de Riazor cun sol potente que nos aloumiñaba o corpo, presto a tan delicado e saboroso pracer. Os traballadores dos bancos non fan ponte e mentres escoitaba radio 3 no carro miña nai foi sacar algúns cartos. Até onde quero chegar? Son cuestións máis ben do día a día sen esquecer esa mirada panorámica que nos leva ao futuro. Moitos dos punkfilos sinalan o *no future* e eu tamén me guío pola idiosincrasia chinesa que di que hai que poñer os ollos niso, no futuro; e isto é así para escapar do pasado e da ilusión do presente.

Animal Lover é un grupo de pos-punk de Minnesota. A voz de Addison, o seu cantante, é enormemente forte e contundente e eleva as letras a un estado case etéreo polas melodías que as acompañan. Derrocha cantidade de enerxía nos seus xa 3 discos, que foron editados en casete e en vinilo (facendo uso dos medios tradicionais de rexistro). Este ano estiveron de xira por USA tocando en locais pequenos para un público reducido. A actitude de "diy" (*do it yourself*) está presente neste grupo que controla todo o proceso de produción. Esperemos ve-los pronto polo estado español, pero o grupo xa está disolto.

Soledad Vélez é unha cantautora que canta desde o máis profundo sobre experiencias propias transformadas en cancións que deixan pegada; e fai-no até o punto máis interno reflectindo unha cosmovisión repleta de lugares comúns que comparte co ouvinte. Os seus temas, nos que predomina o son da guitarra acústica, son delicados e transparentes pero a súa voz é forte; sostén que se sente máis identificada con ela cando canta que cando fala, é dicir, que lle sae esa digamos "furia" propia. Ademais afirma que o que fai non vén inspirado de ninguén senón que é algo que sae así porque ten que saír dese xeito, sen influencias.

A convención de Ottawa pretende rematar coas minas antipersoais de aquí ao 2025. USA nunha conferencia na capital de Mozambique (Maputo) móstra-se interesado e comprometido a non empregar este recurso bélico. Non obstante rechazaron asinar a convención no 1997, data do seu inicio. Un millón de minas están colocadas entre as dúas Coreas. Algunhas ongs, constatan que ao non poñer unha data concreta para acabar con estas prácticas, pode quedar no ar unha vez que Obama perda as eleccións.

Abel Gance é coñecido polo emprego pioneiro de varias pantallas (e de grandes dimensións) para desenvolver a súa arte cinematográfica. Máis que coñecido no país galo é o seu filme Napoleón. Un filme histórico que desvela a vida desta figura emblemática. Non obstante a idea do filme non é tan importante como a maneira de trata-lo mediante a expresión cinematográfica propia. O que tentaba

Gance era crear unha escola de entusiasmo, enerxía, elevación, poderío, metamorfose, grandiosismo... e todo para crear un espectáculo que fora seguido polas masas, á maneira dos teatros gregos.

Onte cumpríron-se 30 anos do falecemento do pensador francés Michel Foucault, fito na historia filosófica da Europa de finais do século xx. Rechazou as etiquetas de pos-estruturalista facendo fincapé na idea de que a súa obra ten as raíces na modernidade e especialmente nas teorías de Kant. Con todo, tamén está influído pola filosofía alemá, sendo autores de referencia Heidegger e Nietzsche. Foucault analiza os poderes transgresores e na súa viaxe a Irán toma como exemplo os líderes da revolución iraniana de 1979 entre eles o aiatolá Jomeini.

Estamos perante o maior número de refuxiados desde a ii guerra mundial, segundo o informe elaborado na Xornada mundial de refuxiados (ONU 20 de xuño de 2014). Isto pon de manifesto a inestabilidade mundial que estamos a sufrir. En total son 51 millóns, dos que 33'3 ficaron no mesmo país pero lonxe das zonas de conflito, e o 16% refúxian-se en países veciños. António Guterres de Nacións Unidas aporta o seguinte dato: Irán e Paquistán son os países con maior número de refuxiados. Acollen máis de 6 millóns de refuxiados afgáns e estes cinco anos despois do conflito aínda non poden regresar os seus fogares.

A líder do grupo estadounidense Lana del rey vén de facer unhas declaracións polémicas sobre a morte de

Kurt Cobain e Amy Winehouse. Sostén que a súas mortes son un fito e mostra unha falta de sensibilidade ante as mesmas. En resposta a filla de Cobain, Frances Bean argumenta que vista de preto a morte deixa de ter ese sentido romántico que lle atribuíña Lana ou incluso a idea de que foi algo *cool*. Con todo Frances era aínda moi pequena cando morreu seu pai, pero supón-se que a asimilou co paso dos anos.

Robert Bresson xa é un fito na historia do cinema francés (e internacional). Nas décadas dos 40 e 50 cando el facía os seus filmes consideraba que a escritura cinematográfica estaba nos seus comezos e que non acadara o desenvolvemento final. Para el, que acuña o termo cinema puro, o que ten que facer este é non mesturar o falso co verdadeiro, formando un mundo coherente. Sostén así mesmo que o cinema aínda non atopou aos seus poetas e opon-se ao cinema como espectáculo e alega o seu amor polo estilo, é dicir, un cinema de autor que neste caso afána-se por mostrar perspectivas espirituais das personaxes manifestándo-se estas pola extenuación do mundo material.

As milicias actúan fóra dos parámetros de legalidade ou de normatividade e fórman-se ben para axudar ao exército profesional ou ben para combati-lo. En Bagdad a milicia Mahdi loita contra os xihadistas e para estabilizar o territorio polo que se postulan na actualidade como aliados dos USA, aínda que no pasado combateron con estes polo control do país. Queda por saber se van a unir-se ao exército regular ou seguir actuando na clandestinidade. O seu líder coñece-se como Al-Sadr

e é agora un dos personaxes máis influentes de Iraq.

As cantigas medievais dos trobadores son un momento chave na consolidación dunha literatura non relixiosa, exceptuando as de santa maría que si o son. Pois ben, as de amor, escarnio e maldizer supuxeron un antes e un despois na literatura galega, que neses anos estaba unida á portuguesa pois parte do actual Portugal era territorio do Reino de Galiza. Na célebre *Ai ondas do mar de Vigo* atopamos un actante namorado á espera de poder atopar o suxeito dese amor. Unha sinxela cantiga que non deixa de ser profunda e que pon de manifesto que, nesa época, amigo e amado son o mesmo.

Premios internacionais polo recoñecemento dalgún labor hai moitos; non obstante este que citarei é un menos coñecido. Tráta-se do premio internacional de alimentación, ou o Nobel de agricultura. Este ano, 2014 vén de recaer no indio naturalizado mexicano Sanjaya Rajaman. Este resalta o traballo feito en pro da evolución xenética do millo, un alimento por outra banda fundamental tanto para a gandería como para a alimentación en moitas comunidades rurais. Dito recoñecemento pon de relevo a importancia da investigación en materias como a agronomía.

A busca da beleza é o que perseguen as artes plásticas. Esta vén da man do xenio creativo pero tamén de determinados métodos que se instauran como prototipos para acada-la. A sección áurea é un

deses coñecementos que, xurdindo no Renacemento, pasaron a través dos tempos até a época contemporánea. Pois ben, este recurso é unha maneira de compoñer unha imaxe, ben sexa unha fotografía ou unha pintura. Leonardo da Vinci defíne-a como "unha división do todo en dúas partes, de tal modo que a parte menor é a maior como a maior o é ao todo".

O mundo da moda non está reñido co compromiso social e as innovacións artísticas. Un exemplo disto é o fotógrafo William Klein. Os seus traballos foron realizados principalmente na década dos 50 e 60 e abarcan un abano de posibilidades moi extenso; tanto é así que podemos ve-lo como fotógrafo de Vogue (onde experimenta coas posibilidades da cámara: utilizando teleobxectivos e grandes angulares) ou ben como cineasta de guerra debuxando o que pasou en Vietnam ao redor de 1968, época convulsa nos USA polas críticas a dita guerra, filmando un filme colectivo titulado *Loin du Vietnam*.

A obxectivación da fotografía *sui generis* entrona unha nova cuestión: o seu *status* de arte. A idea de que reproduce a realidade (sobre todo nos seus comezos) enfrónta-se coa creación e así deste xeito poderíamos clasifica-la en dous grandes bloques: a fotografía *verité* e a fotografía artística (que modula a realidade). A historia da fotografía vén aparelhada ao quefacer pictórico. A pintura libérase do seu papel de constatar a memoria e pode comezar un camiño novo e independente desde que xurdiron as vangardas pictóricas. As artes plásticas acollen unha nova modalidade e queda definitivamente instaurada como nova arte.

O Curdistán leva tempo solicitando o dereito de autodeterminación. De momento depende de Iraq pero este vendo como a estabilidade se mantén no territorio é favorábel a que adquira a súa independencia. *Peshmerga* é o nome das tropas militares kurdas que están controlando todo o país. Dita estabilidade vén dada polo reforzamento económico principalmente a través dos acordos con Turquía, exportando petróleo polo oleoducto que une os dous territorios. O dereito de autodeterminación é un dos puntos da carta xeral de Nacións Unidas (concretamente o 2.3.)

Nova Iorque é unha das cidades máis multiculturais do globo; non obstante este feito non significa que exista unha verdadeira integración, é máis existe unha segregación a diversos niveis, entre eles no eido da educación. Un estudo recente pon de manifesto que case o 70% dos alumnos de cor estudan en centros nos que non hai brancos. Esta segregación racial educativa choca co decreto (de hai 60 anos) do tribunal supremo que a prohíbe, ditando a sentenza que se coñece co seguinte nome: *Brown vs Board of Education*. As directivas dos centros reseñan que existe menos integración que hai 40 anos.

Hong Kong é un territorio administrativo que depende das autoridades chinesas. Así China vén de escribir un libro branco sobre a súa situación perante a mesma. Titulado *South China Morning Post* desvéla-se a posíbel autonomía para celebrar eleccións propias sempre e cando sexan afíns a

China. É dicir que se sae un goberno "non pro China" non se admitirá como válido. E todo isto no contexto da celebración do 17 aniversario da descolonización de Gran Bretaña.

Hoxe, 13 de xuño é o día de san Antón. Na Cruña temos un castelo que leva o seu nome. Pois ben, o castelo de san Antón é do século xvi e construído para defender a cidade (xunto co de santa Cristina e san Diego). Dende 1968 alberga o Museo Arqueolóxico da Cruña. No seu interior, ademais de xoias castrexas expostas en vitrinas, ten relevancia o pozo onde xa é tradicional pedir un desexo tirando unha moeda (sempre queda o pouso da ilusión). Unha das referencias históricas foi a réplica emprendida por Francis Drake, grande navegante dese século.

Supervivencias é un libro biográfico pero non lonxano de realidades globais. A sociedade establece puntos de conexións, un "algo" que todos chegamos a vivir. Michel Houellebecq fai un retrato das súas experiencias cotiás para conquistar un estado de auto-consciencia. En declaracións a Art Press sostén que o individualismo é o crime e a desdita. Por iso a necesidade de sentir-se parte do outro. Nesta obra aparecen referencias a lugares comúns combinados con expresións máis intimistas: *"Traces de la nuit/ Une étoile, seuel/Préparée pour de lointaines eucharisties/ Des destins se rassemblent perplexes,/Immobiles/Nous marchons je le sais vers de matins étrangers"*.

Os restos das culturas pre-colombinas seguen aparecendo nos lugares sagrados, un labor arqueolóxico que desvela o tipo de cultos que estas civilizacións levaban a cabo. No 2006 atopou-se no Templo Maior de México City unha reliquia da deusa da terra chamada Tlaltecuhтли. Unha escultura de grandes dimensións que permite comprobar que a súa presenza era tan relevante como o seu nome indica. Os cultos á natureza son considerados fundamentais nestas culturas e levan de seu a súa plasmación visual, case sempre en pedra.

Paulo Grangeon, artista francés realiza unha obra no aeroporto de Pequín. Esta consiste na colocación de pandas feitos con papel na superficie do mesmo (concretamente 1.600). Esta obra vén a reivindicar a necesaria protección de especies en perigo de extinción. China segunda potencia no contexto internacional non pode a favor da industrialización abandonar as demandas ecoloxistas, entre as que se encontra o coidado das súas especies animais.

Entropy and the New Monuments, é o título do ensaio de Robert Smithson sobre o minimalismo na arte, predicindo e anunciando ao mesmo tempo a destrución do obxecto minimalista pola década dos 50 do século pasado. Este texto non deixa de resaltar a canonización desta corrente que ten a súa máxima expresión no este de USA, concretamente en Nova Iorque de onde saíron os máis importantes representantes que avogan pola simplicidade nas formas e o rechazo a toda manifestación de expresividade. Este período correspóndese cun cambio na sociedade americana, pois xorden as diversas organizacións de liberación e a arte así

tamén se desprende e libera do seu método e fin tradicionais, a representatividade.

Jean Vigo é un autor de filmes poéticos que morreu prematuramente cando só tiña trinta anos de idade. No seu legado deixou tres filmes transcendentos (entre eles *L'Atalante*) pero descubríronse moitos máis guións que nunca chegou a realizar. Vigo tiña relación coa escola construtivista rusa e mesmo o seu director de fotografía era Boris Kaufman, irmán de Vertov. Deste xeito edita os seus filmes mediante a montaxe de asociacións provocando un efecto psicolóxico no espectador. Desde 1951 celébra-se o Premio Jean Vigo en Francia para galardoar a novos cineastas. A súa obra agora é de culto.

A Orixe do mundo é unha pintura realista de Gustave Courbet do ano 1866 que reside no Museo de Orsay desde finais do século xx. Unha artista da *performance* sentou-se diante da mesma para realizar unha intervención ensinando o seu sexo. Pode parecer-nos moi atrevido e certamente o é pero non é un escándalo pois é arte (é-o de verdade?) Esta pintura estivo gardada moitos anos antes de ser exhibida ao público supoñemos que pola moralidade da época (finais do xix) pois a pesar de que existiron espidos en toda a historia da arte (desde a tradición grega) este cadro pon en primeiro plano o sexo dunha muller.

Fai 25 anos do suceso de Tian'anmen, un dos capítulos máis escuros da historia contemporánea chinesa. Non só se manifestaron en Pequín por unha

apertura do réxime comunista senón que foron vinte semanas de manifestacións por todo o país. Shiwei na actualidade é o director de Human Rights é destaca a creación dunha plataforma de activistas que non propoñen un cambio de réxime senón que se cumpra a constitución chinesa en materia de dereitos humanos. Esta plataforma leva o nome de "Nova cidadanía" e estes como en 1989 loitan por un comunismo máis humanista.

No 2014 conmemóra-se o vinte aniversario da morte de Kurt Cobain, unha das iconas da cultura underground norteamericana, que de xeito contradictorio, vendeu e vende milleiros de discos. Por este feito algúns pensan que se suicidou pero o enigma en torno a súa morte non está resolto. *Last Days* (Gust Van Sant, 2005) retrata os días antes da súa morte dunha maneira exemplar, aínda que non deixando de ser ficticia, pois é exquisitamente introspectivo. A música de Nirvana segue a ser e estar de actualidade dúas décadas despois da súa desaparición.

En Salvador o antigo guerrilleiro Sánchez Cerén é nomeado presidente. Formou parte da Fronte Farabundo Martí de Liberación Nacional (FMLN). En Latinoamérica os presidentes Evo Morales e Correa aplaudiron a nova. Observamos que as ideas bolivarianas seguen a callar e a presentar-se como unha alternativa desde a que gobernar. Esta é unha vía populista pero que debe ser entendida como unha proposta para acabar coas desigualdades crecentes tanto internas como no xogo das relacións internacionais. A pobreza é sen dúbida un mal que erradicar e estes partidos posiciónan-se do lado dos máis desfavorecidos.

Bed in (Na cama, 1969) foi a *performance* que Yoko Ono e John Lemon fixeron contra a guerra de Vietnam. Son moitos os artistas que se manifestaron de diversas formas contra a intervención dos USA nese país. Ese ano correspóndese tamén co maio francés e as correntes pos-modernas comezan a facer brecha. Yoko Ono ten unha especial relación co músico experimental John Cage e a ambos úne-os o interese polas formas de arte efémeras. Foi membra fundadora do movemento Fluxus. Para ela a arte era unha forma de entender mellor a vida.

Jean Paul Belmondo é un actor francés nacido no 1933 e fetiche de Godard. No filme *Ao final da escapada* (1959) fixo un fito na historia do cinema francés, sendo o filme que marcou o inicio da *Nouvelle Vague* e que foi guionizado por Truffaut e dirixido polo mencionado director. É un dos actores máis prolíficos franceses protagonizando máis dunha ducia de filmes. Xa no ano 1988 foi-lle concedido un César pero este rechazou-no. No 2002 casa cunha muller 24 anos máis xove que el que formaba parte da súa compañía, tendo en común unha filla.

En arte, esta-se a dar unha situación recente e orixinal que consiste na re-utilización de materiais para a construción das obras. Deste xeito o fai o artista de Corea Yong Ho Hi, quen con pneumáticos realiza unha escultura que representa unha besta, un animal salvaxe. Con isto podemos afirmar que os obxectos domésticos sofren unha re-utilización e que incluso os *objets trouvés* poden converter-se en obxectos artísticos (non esquezamos

a Marcel Duchamp) nun momento no que así o cotiá chega a ter o valor de obra de arte. En todo caso é a man do artista e os seus significados os que lle atribúen dito estátus.

Corea do Norte ameaza con un ataque nuclear aos USA en declaracións feitas polo presidente Kim Jong-Un no parlamento da capital Pyongyang, no 61 aniversario da fin da guerra civil de Corea. Ben é certo que a fin da guerra fría rematou e ese ambiente con un binomio entre ameaza e contención tamén con ela pero segue a haber rivalidades entre os USA e as nacións que aínda se dirixen mediante reximes comunistas. Provocacións por parte de USA, pola colocación dun portaavións na fronteira con Corea do Sur puideron ser os detonantes desta declaración de intencións do norte.

O grupo Smog é o antecesor do que sería o debut en solitario de Bill Callahan. Un grupo que se caracteriza polos seus sons envolventes e delicados que apuntalan a herdanza dun sentimento profundo para coa humanidade. De onde herdado? Da elocuencia do saber vivir entre cancións que descubren sentimentos. A voz do *frontman* é seducinte e transportadora a un lugar sen nome que é o lugar dos soños. Ensoñacións perante unha vida ficticia, a creada pola súa cosmogonía que pon de manifesto un mundo interior cheo de sentimentos. E, como non, tamén lle cantan ao amor, nas súas diversas formas; un canto que clama e reclama sentir con máis énfase.

India Song foi escrita en 1975 por Marguerite Duras. O tempo de rodaxe non foi moi extenso, rematándose en dous meses e rodado en mansións de París; mais o lugar de ficción é Calcuta onde ela estivo na súa adolescencia e para dita rodaxe preferiu non volver senón utilizar tan só os recordos que tiña. A trama do filme resúme-se nunha historia de infidelidades, e concretamente na vida promiscua da esposa do cónsul francés da India, que, cansa da vida aburrida que levaba busca experiencias alleas ao matrimonio. É destacábel en canto á produción que as voces (en off) foron gravadas antes da rodaxe.

A autora de *India Song*, Marguerite Duras naceu na Indochina francesa no 1914. As súas obras, como o citado filme, están cheas de referencias a esta colonia francesa, e nela hai unhas constantes que se poden xeneralizar na temática do amar e ser amado. Politicamente posicionada participou na resistencia francesa contra os nazis e foi axudada por Mitterrand para escapar do país. Volvendo as súas obras vemos a ausencia da nai como factor temático, tamén os inicios na aventura amorosa, e o mundo diplomático como contexto para o desenvolvemento dos seus filmes (dos que moitos teñen unha novela que os precede). Morre en 1996 en París.

Leonardo da Vinci pinta a *Ioconda* a comezos do século xvi, concretamente entre 1503 e 1519. Actualmente está no Museo do Louvre en París pois foi adquirida polo rei francés Francisco I de Francia. Tamén é coñecida como *A mona Lisa* pois representa a Lisa Gherardini. A pintura está feita con óleo sobre táboa mediante a técnica do *sfumato*

e ten unha extensión de 77x53. O seu sorriso é o máis famoso da historia da arte (e non deixa de ser enigmático) pois a obra é visitada por millóns de persoas ao ano.

O presidente republicano de Texas, Rick Perry vén de manifestar que, perante o fluxo masivo de inmigrantes de México vai enviar á fronteira miles de militares. Desde Texas sosteñen que así pódese loitar contra os cárteles mexicanos. Poucos anos despois da construción do gran muro que separa México de USA os migrantes seguen a perseguir a se cadra utopía dunha vida mellor. Xa hai case 10 anos no primeiro de maio, o sub-comandante Marcos, uníase á loita polos dereitos das persoas mexicanas migrantes. En México a chamada *La otra campaña*, da que forma parte o ezln, tamén se posiciona a favor do dereito á liberdade de circulación da poboación.

Baudrillard explica a idea de hiperrealidade. Isto significa que existe unha realidade máis explícita que o real e pon como exemplo a sociedade estadounidense na que a busca por unha perfección no só estética converte a sociedade nun escenario. Podemos poñer en relación esta idea cos discursos de Hollywood que así mesmo crean idearios e busca dun amor ideal, o corpo ideal, etc. chegando a construír o que el chama simulacros, que son un proceso que afasta a sociedade da vida cotiá, enlazan co discurso da sociedade do espectáculo.

Linguaxe e cinema analiza a semiótica do cinema desde postulados estruturalistas. Christian Metz pon de relevo que os significados no cinema veñen

dados pola construción do discurso. Así temos por unha banda a obra de arte en si como parte da estética, e a banda semiolóxica citada. Metz establece a diferenza entre fílmico e cinematográfico, o primeiro viría da man desa mensaxe e o segundo sería un conxunto de códigos. Xa cara o final do ensaio afirma que na linguaxe escrita hai un límite de símbolos (os do alfabeto) e que no cinema isto non é así, xa que hai un ilimitado número de imaxes.

John Coltrane é un dos músicos de jazz máis importantes do século pasado. Naceu nos anos vinte e morreu no 1967 en Nova Iorque. Os seus estilos van dende o hard bop, free jazz até o jazz modal gravando arredor de 50 discos como figura principal; con todo tamén colaborou con outros grandes coma Miles Davis ou Thelonious Monk. Para moitos a súa obra mestra é *A love supreme* do 1964. O seu legado non é só musical senón que tamén foi un loitador polos dereitos da minoría negra nos USA. En canto a súa vida privada dicir que casou coa pianista de jazz Alice Coltrane quen morreu bastante máis tarde que el, concretamente no 2007.

Moholy Nagy, ademais de fotografías realizou filmes aínda que por estes non sexa tan coñecido, e son un reflexo da arte que se facía nos anos 20, época de vangardas. Nagy pertenceu á escola da Bauhaus e nas súas curtas vemos a herdanza desta. A plasticidade é o elemento que engloba as demais partes do filme, como trazo e cor, e proba que o cinema non deixa de ser unha arte plástica. Da mesma época e con similitudes temos os filmes de May Ray que ben é certo son máis metafóricos, non tan achegados á pintura abstracta como Nagy. Este ademais emprega o

movemento das figuras xeométricas para acadar o efecto cinético.

Nos comezos da realización cinematográfica atopamos dúas correntes que marcarían os pasos do que estaba por chegar. Referímo-nos ás encabezadas polos irmáns Lumière e a Méliès. Os primeiros fixeron un cinema máis próximo ao documental, gravando secuencias nas que por exemplo aparecían obreiros saíndo da fábrica ou trens en movemento. Esta é a corrente documentalista pero, por outra bando vemos o cinema do citado Méliès que, facendo uso de filigranas coas imaxes, deixa a porta aberta ao cine como construción doutra realidade, a da súa propia imaxinación. Esta é a vía da ficción, pero dunha ficción como *constructio* non coma representación dunha realidade creada.

A Modernidade vén sendo o movemento no que nos atopamos desde a ilustración e as teorías kantianas, nas que se priman os postulados racionalistas, veñen a defini-la. Con todo, na actualidade estan-se a formular teorías como a da pos-modernidade, pero outras tamén como a de modernidade líquida. A modernidade líquida de Zygmunt Bauman define un período, o actual, no que a identidade se constrúe por diversas canles e en constante mutación xa que habitamos unha época incerta e máis afastada da loita de clases que a comezos de século (do xx referímo-nos) e isto supón que os valores da persoa están precedidos por unha busca constante das coordenadas en cambio.

Á busca do tempo perdido trata sobre a memoria e como esta se modula á maneira de recordos que proceden de momentos nos que un obxecto material se revela como fornecedor dos mesmos. Eses pequenos detalles que nos trasladan a outro tempo e que ben poden ser ora unha cunca de té ora o olor dunha flor. Marcel Proust fai un exercicio de estilo levándonos a unha prosa abundante, explicativa á esgalla e valente polo que ten de autobiográfica. Podemos dicir que esta novela é costumista pola descrición dun xeito de vida, polo detalle na descrición da mesma pero enlaza coa escritura modernista do século xx.

O surrealismo en pintura ten, segundo André Breton, o seu máximo representante en Miró polo seu automatismo psíquico puro que desenvolve as imaxes que xorden do mundo dos seus soños ou do seu subconsciente achegándose a unhas revelacións que poden ser clasificadas de naïfs. Miró nace en Barcelona no ano 1893 e morre no 1983 na illa de Palma. Nos seus comezos como pintor mostra influencias do cubismo, expresionismo e fauvismo pero será a viaxe a París a que dea o xiro cara o surrealismo aínda que pouco despois vai abandonar este grupo por diferencias sobre todo políticas pois dá un xiro cara convencións menos comunistas e máis individualistas.

O dadaísmo é o movemento que antecede ao surrealismo e do que este toma algunhas nocións. Para os dadaístas é esencial rachar cos preceptos derivados da razón e postulan a creación dun ser humano novo que basee o seu ser na liberdade tanto de creación como de existencia. Deste xeito para a creación literaria a construción fai-se a través de

escritura automática e nas artes plásticas emprégase o *collage* ou a fotomontaxe. O que houbo antes deles non ten interese rompendo con toda tradición non só nas artes senón tamén no xeito de vivir, que tamén ten que ir acorde cos seus postulados.

O termo construtivismo aparece por primeira vez no libro *Manifesto Realista* de Gabo Dien Aléksei Gan que data de 1920, publicado en Rusia pouco despois da Revolución de Outubro. Moitos dos seus defensores aliaran-se cos bolcheviques ocupando postos en museos e institucións artísticas como é o caso de Rodchenko. A primeira exposición construtivista será no ano 1921 sendo a obra canónica a construción de Vladimir Tatlin para o Monumento á Terceira Internacional, unha torre de 400 metros de altura con estrutura en espiral onde se albergaría a sede da Internacional Comunista e que nunca se chegou a construír, tendo non obstante moita importancia os bocetos.

Hoxe fai 60 anos que morreu Frida Khalo en Coyoacán, barrio da cidade de México D.F., onde tamén se atopa o seu museo. Frida naceu en 1907 e desde moi cedo tivo unha relación co muralista Diego Rivera (casaron en 1929), ambos militantes do partido comunista. A obra de Frida flutúa entre o realismo, expresionismo e o surrealismo, estando en contacto cos surrealistas Parisinos. Destacan na súa obra os autorretratos onde se pode apreciar esta mestura de elementos; o primeiro data de 1926 ao que seguiron moitos outros, como *A Columna Rota* de 1944. Nos seus lenzos deixa ver a súa orixe pois en moitos hai motivos da arte popular mexicana.

O museo de Rodin está emprazado nun fermoso xardín que acolle entre outras a escultura do Pensador. No filme de Woody Allen *Midnight in París* aparece unha Carla Bruni que representa o papel de guía por dito museo. Pero volvamos co autor. Este procede do estilo neoclásico e é considerado o primeiro escultor moderno formándose na escola de artes decorativas. Ten amplos coñecementos en anatomía e considera que é o artista o quen ten que escoller o obxecto a representar e por esta representación que supón inxectar o seu punto de vista, o obxecto renace creando unha imaxe nova aos ollos do mundo.

Eisenstein dá un novo pulso ás teorías cinematográficas xa nos anos 20. Para el a non indiferenza da natureza é o que fai posíbel a construción dun método propio para o cinema, de xeito que entramos na mirada extática (de éxtase) cando contemplamos as leis da natureza que, por ser materia, ten os mesmos sistemas que a nosa materia, a do ser humano. Deste xeito ao coñecérmo-nos a nós tamén coñecemos a propia natureza. E para isto a montaxe é a fórmula, a esencia do método, que ten que levar aparellada unha reconstrución da realidade a partires das premisas da Revolución para acadar a expresividade argumentativa e saír de si mesmo.

O Consello de Seguridade da ONU, prevé unha reunión para o día de hoxe debido á escalada da violencia en Gaza, e demandada polo pobo palestino, os países árabes da ONU e o secretario xeral Ban Ki Moon. Este aconsellou-lle ao presidente de Israel, Netanyahu, que mantivera o control, un feito que segundo o secretario non se está acadando. O

portavoz da armada israelí, Moti Almoz, advirte que a operación vai-se estender nos vindeiros días baixo o nome de *Fronteira de Protección*.

Manhattan de Woody Allen comeza cunha oda á cidade. Así planeamos pola mesma como se esta fora unha personaxe máis pero ademais facémo-lo desde a ficción dentro da ficción converténdose nunha secuencia meta-cinematográfica. Neste filme Woody Allen traballa cunha das súas musas: Diane Keaton, da que, no filme, se namora. Pero a historia sentimental non pode ficar aí ao tratar-se dun filme deste director pois sempre remata enleando a trama. Feita en 1979, pon de manifesto como a clase media e os seus matrimonios non son máis que unha máscara que agocha relacións subterráneas.

No libro *A construción da personaxe* Stanislavski analiza con teorías e experiencias como se debe formar un actor de teatro. El foi pedagogo e actor na escola rusa e o libro é unha guía que todo actor debe senón seguir ao menos coñecer. Os exercicios que propón están marcados polas vivencias na escola da que como dixeron formou parte como alumno e como profesor. Creou un método propio no que se desvela que o actor ten que revivir sentimentos e emocións da súa propia vida para recrear as personaxes. Este método é seguido por importantes actores ao longo de todo o mundo, mesmo en Hollywood como é o caso de Marlon Brandon (entre outros moitos).

No contexto dunha Francia que perde en torno a 1870 Alsacia e Lorena diante de Alemaña, xorde a idea de celebrar unha exposición universal para devolver-

lle prestixio ao país. Así, a exposición preve-se para 1889 no primeiro centenario da Revolución. O emblema da mesma será a *Torre Eiffel*, deseñada por Maurice Koechlin e construída por Gustave Eiffel. Foron necesarios 200 obreiros e dous anos de construción para este monumento feito en ferro e con 18.000 pezas. Foi durante 41 anos a maior construción do mundo, sobrepasada no 1930 polo *Chrysler Building* de N.Y.

As plumas de Montezuma non volverán a México senón que quedarán en Viena debido ao seu fráxil estado. Este tesouro pre-hispánico é un dos máis importantes conservados e desvela unha parte significativa da estética dos pobos indíxenas, concretamente dos seus dirixentes. Pois ben, Montezuma pertence á casta Axayacalt e naceu no 1398 morrendo no 1469. Os seus dominios esténdese a Guerrero, Oaxaca, Hidalgo, Puebla e Veracruz. Destaca a construción durante o seu reinado da cidade de Technotitlán (actual México City), capital do Imperio Mexica. O seu nome significa, "lugar onde nace o froito do nopal sobre as pedras".

Salvador Dalí sostén que a vida debe ser unha festa continua. Pois ben, pode ser considerada esta afirmación como unha loa á vida, ao desfrute, á positividade e á continua satisfacción. Drama ou comedia? No cinema formúlase esta dicotomía e nas máis das veces atopamos que estes dous elementos aparecen xuntos no filme. Que actitudes hai que ter para conmemorar todos os días esa felicidade? Pois isto débese-o sacar cadaquén do seu propio interior... Para a filosofía taoísta, dentro de algo bo hai algo malo e á inversa.

Música electrónica é o que realiza Svreca a través de set orixinais e elegantes que deixan unha sensación de viaxar a través do espazo. As composicións son soños, elementos oníricos transformados en música. A mirada é a dun facedor de experiencias rítmicas que trasladan o ouvinte a lugares descoñecidos pero que si se poden identificar, lugares que son etéreos e exóticos e que ben poden facer de banda sonora dun filme experimental. Svreca procede do estado español, e este verán actúa en Madrid e Barcelona. Unha boa ocasión de vivir en directo a alquimia do techno.

Arabia Saudí envía 30.000 militares á fronteira con Iraq segundo informaba a canle televisiva Al-Arabiya. En Iraq levantáron-se milicias coa intención de crear un estado islámico máis forte por parte do Estado Islámico de Iraq e o grupo insurxente Al-Sham (ISIS), ambos sunitas, que avanzaron en varias cidades desde fai un mes, pretendendo crear un califato. King Abdulah, o presidente de Arabia Saudita realizou dita operación para protexer o seu estado de posíbeis ataques terroristas. Como se pode ver as fronteiras en Medio Oriente son puntos chave para a seguridade das nacións.

Interrogar-se sobre a función e percepción da arte é a consigna de Loius Lawler (nacida en Nova Iorque en 1947) funcionando como un leitmotiv ao longo da súa obra desde que comezou en 1978 nunha exposición colectiva en *Artist Space*. A súa idea non é tanto a da composición da obra senón o que

rodea á mesma. Así sostén que o importante é o contexto na que a arte se realiza; é dicir as consideracións económicas e sociais. Por esta mesma razón, interésase pola relación entre arte e comercio e as súas inauguracións convérten-se nun acto de relacións públicas remitindo á cultura do espectáculo. A súa instalación do ano 2000 ten un título moi suxerente: *Something About Time And Space But I'm Not Sure What It Is* e pon en cuestión a diferenza entre reprodución e obra orixinal.

A ópera *A traviata* de Verdi está inspirada na *Dama das Camelias* de Alexandre Dumas (fillo). Foi estreada en Venecia en 1853. É un drama psicolóxico de carácter intimista, polo que se diferencia do resto de obras do compositor que teñen contextualizacións históricas. Foi a primeira ópera na que se empregaron vestimentas contemporáneas como *smokings*. A trama sucede na cidade de París e céntrase na vida de Violeta Valery e a súa aventura amorosa con Alfredo Germont. Ela muller liberal, sente que chegou o verdadeiro amor pero teme que a súa liberdade remate. Finaliza coa morte dela, en mans del. Hoxe represéntase no Palacio de Bellas Artes de México d.f.

John Cage, pai da música experimental que xorde en N.Y, ofréce-nos unha achega co piano chamada *Dreams*. Un paseo tranquilo por unha composición que a diferenza do *grosso* da súa obra non é tan experimental senón que bebe de fontes clásicas, da maneira clásica de tocar este instrumento influenciado entre outros por Erick Satie. John Cage morre no ano 1992 e tras de si deixa unha obra que pasará a historia. Esta é 4'33'', composición

sen nengunha nota, é dicir, o silencio e que foi interpretada para o público con orquestra.

Unha delicia, enmarcada nas notas dunha guitarra clásica. Así en acústico canta Damien Jurado *Everything Trying*, canción delicada e ensoñadora que nos transporta a un mundo onde mirar directo aos ollos da persoa amada, en profundidade, até descubrir a súa áurea. Vemos unha *performance* del no medio dun bosque en Colorado, facendo da súa voz un elemento máis da natureza. Desde esta perspectiva nada pode ser erróneo achegándo-nos ao concepto de beleza e de verdade. Unha delicia, o dito, e é máis, un alegato á sinceridade.

A cadencia como o *sfumato* dunha pintura disólve-se durante os tres minutos de canción. *Tree Bones* de Port O'Brien é un percorrido por consideracións de orde familiar na que se fai referencia á relación entre irmáns a través dunha paisaxe onírica na que a natureza está presente. As notas de guitarra van acompañadas de sons de violín que leva o fío rítmico en toda a peza. E en todo este entramado a casa como fin a conquistar, atopar un fogar, un novo no que poder descansar dunha viaxe emprendida para descubrir unha sensación de liberdade.

Esta canción é, como case todas as súas, un misterio. Un misterio doméstico no que dilucidamos unha relación que, parece, acaba de comezar. Semella que os dous non se coñecen ben, ou non o suficiente porque aínda se crea a sorpresa. Unha letanía de accións que desvelan que o día a día pode converter-se en algo extraordinario. A canción

é *O peor poema* e o autor é Sr Chinarro. O ton da mesma demostra que hai unha especie de pacto de convivencia pero que, con todo, tamén hai marxe para berrar. E que sempre se pode cambiar de tema (no peor poema).

Vilgot Sjöman firma *Son curiosa amarelo / Son curiosa azul*, un filme díptico do ano 1968. A protagonista é unha muller que vive a súa década dos vinte e pertence a sociedade sueca, como o director. O filme fai un repaso pola súa vida, unha vida levada a cabo de maneira alternativa ao *mainstream* e que tamén se encadra nas loitas pos-modernas do ano 1968. É salientábel no filme (con respecto a nosa posición de cidadáns do estado español) que na época da ditadura franquista ela, a modo de xornalista - independente - pregunte á xente que ve pola rúa que é o que pensan do rexime de Franco.

Whatever Works (Se a cousa funciona) de Woody Allen estreada no 2009 é un cántico á transformación persoal e social. As personaxes que, vindo dun medio tradicional cambian ao chegar N.Y., emprenden unha vida totalmente nova e distante do que era. Non obstante, a protagonista feminina xa tiña idea de facer algo distinto coa súa vida no momento de iniciar a viaxe, non así a súa nai quen chegaba á cidade coa pretensión de que a súa filla regresase ao campo. A nai dela é para min a grande triunfadora e a personaxe que acada unha maior metamorfose. Con todo o final feliz, rematando cunha oda chea de ledicia, é-o para todos eles.

Songs from Woody Allen's films é unha colección de cancións que aparecen nos filmes deste director. Cómpre destacar primeiramente que el tamén é músico e que polo tanto debe ter unha sensibilidade especial para esta arte. En case todos os seus filmes elixe música jazz, recorrendo aos *standards*. Este volume é polo tanto unha ocasión inmejorable para achegar-se a este xénero e así mesmo para poder mergullar-se de novo nos seus filmes empregando o oído.

O cubismo foi o movemento artístico que precedeu as vangardas (*in stricto sensu*) a comezos do século xx, xa no primeiro decenio. O fundamental deste movemento é que racha cos preceptos renacentistas de perspectiva creando o lenzo desde todos os puntos de vista do obxecto a representar, trazando así unha perspectiva múltiple. Entre os seus fundadores destacamos ao fundamental Picasso (quen viñera dunha tradición pictórica anterior clásica) sendo unha das súas obras, *O Guernica*, un fito. A aparición da fotografía permitiu á pintura liberarse da representación da realidade e optar por novas vías.

Canto das espigas (1929) de Maruxa Mallo demostra que as súas pinturas están fortemente influenciadas polo ideario galego e os seus costumes. O millo vén sendo un alimento que destaca na idiosincrasia de Galiza. Así, achamos o mundo rural nos lenzos pero como elemento de pinceladas surrealistas pois estes están, como se dunha acrobacia se tratase, enriba dos dedos da muller que os sostén. Unha muller, como moitas que aparecen na súa obra, inmortalizando a figura feminina. Non deixa de ser unha pintura figurativa pero achéga-se ao estilo

cubista polos trazos marcados e as hipérboles, que no seu conxunto, procuran unha visión metafísica.

Maruxa Mallo está considerada unha das pintoras máis vangardistas de Galiza que así mesmo pertence á xeración do 27 española (xunto con Vicente Aleixandre, por exemplo). Nacida en Viveiro vai estudar a Madrid onde se relaciona con escritores e artistas como Salvador Dalí. Ao estalar a guerra civil foxe a Arxentina onde colabora na revista de Borges chamada *Sur*. No 1991 recibe a Medalla de Galiza. De entre as súas pinturas surrealistas destacamos *Canto das espigas* (1929).

Ata finais de setembro podemos ver no Musée d'Orsay as esculturas de Jean Baptiste Carpeaux, escultor francés do século XIX. A súa formación revela un alto coñecemento en técnicas do movemento. Por outra banda nunca abandona os preceptos da arte barroca e a súa formación e inspiración teñen que ver coas viaxes que realiza a Italia, principalmente a Roma. A súa obra *La Danse* (1869) situada na fachada da Ópera de París foi duramente criticada por falta de decoro. Así mesmo realiza *Vacante con rosas uns anos antes* (1961) onde podemos atopar motivos que proceden da mitoloxía grega.

I'm so tired é a canción de Fugazi máis sosegada pois excepto esta todas son dunha enerxía case incalculábel. Non obstante falamos da música porque a letra si que está cargada de potencia. O camiño de cadanseu debe estar rexido polas decisións propias sen mirar ao redor. A envexa que se

menciona na canción é un estímulo para seguir adiante e por iso non pode converter-se nun obstáculo que paralice. As notas do piano envolven nunha atmosfera cargada de intimismo para acompañar-nos nun día no que precisemos un impulso.

Un dos documentalistas máis relevantes da URSS foi Dziga Vertov. Para el o cinema é un sistema ao servizo da revolución e mediante a montaxe (o aspecto específico do cinema) admite que se pode formar ideoloxicamente. Pero ademais é unha montaxe que se asimila ao fenómeno poético creando relacións entre unhas imaxes e outras que se basean nas figuras retóricas. Un paseo pola vila de Moscova é o que realiza en *O home da cámara* (1929) un dos primeiros documentais da historia. Os seus traballos son denominados cine-verdade (kino-pravda). Anos máis tarde, en Francia créase o grupo Dziga Vertov, dirixido por Godard para homenaxear a este cineasta, cuxo legado foi transcendente.

Man Ray en Nova Iorque foi un dos pioneiros no que a pintura abstracta se refire, nembargantes é coñecido máis polas súas fotografías. Entre elas atopamos unha de 1932 que retrata a Pablo Picasso e unha máis antiga (1922) onde podemos ver ao cineasta Jean Cocteau. Con todo son máis significativas a súas fotografías de espídeos nas que practica con técnicas experimentais como son a solarización. Ray nace en USA pero trasládase a París onde entra en contacto co grupo surrealista (xa antes en N.I. foi o co-fundador do grupo dadá desa cidade) e da época é a famosa fotografía o *Violon d'Ingres*.

A fotografía de Robert Doisneau é transparente e inequívoca retratando a realidade en si. Así o resultado por unha banda é dunha pureza artística e por outra consegue un efecto documentalista. Pretende co seu traballo extraer anacos de vida na cidade de París de onde é orixinario e fai-no deixando proba estética (eterna) en fotografías como a do *"Bico ante o concello"*, pero non retrata só a xente anónima senón que tamén inmortaliza un instante da vida de Picasso en compañía da súa amiga Françoise Gilot no ano 1950.

A Chema Madoz concedéu-se-lle o Premio nacional de fotografía no 2000. Un ano antes o Cegac realiza unha retrospectiva das súas obras de finais dos noventa. Os seus temas recorrentes son a transformación do espazo habitual e/ou real, inducendo elementos novos a dita realidade. Isto é facer de obxectos cotiás un algo que teña outro uso (converter unha alcantarilla nun escorredor de pratos). Emprega principalmente o branco e negro para as súas composicións e volviendo sobre as temáticas tamén ten predilección pola choiva ou as imaxes producida pola mesma (un vidro con gotas de auga).

Ronen Golman é un fotógrafo contemporáneo que realiza fotomontaxes. Engade, aos elementos reais, anacos doutras realidades recreadas. Salientamos aquela na que un paraugas recibe como se for auga, unha bacanada de mazás, verdes. Destacamos a cor pois predomina o branco e negro (tanto no fondo como na vestimenta do home) pero é resaltada polo verde da froita. Non deixa de ser unha fotografía

surrealista e incluso nos fai pensar en René Magritte, non obstante ten un pouso máis actual.

A natureza é fonte de inspiración de moitos artistas. Edith Meusnier traballa neste sentido coa creación de natureza artificial que non oculta a verdadeira senón que a potencia nunha simbiose que fai chegar a catarse ao espectador. Empregando materiais téxtiles elabora mantos de vexetación que traspasan límites como pode ser o da beira dun río, unindo así a mesma con anacos de tea que permiten cruzar no ar a auga. O resultado é o dunha beleza que dialoga co espazo facendo despertar a imaxinación, pois invita a pensar en termos de harmonía entre o que xa está e o que pode ser.

"Casa Tomada" é o nome da instalación de Rafael Gomez Barros que se pode ver na Saatchi Gallery de Londres despois de ter pasado por edificios emblemáticos de cidades que tamén o son. Con esta obra na que se poden ver formigas xigantes que se apoderan dos espazos, pretende dar visibilidade aos inmigrantes de Colombia, o seu país de orixe, nun contexto no que a violencia nas súas diversas vertentes leva aos colombianos a desprazar-se de maneira forzosa. A peza forma parte dunha exposición que leva por título *"Pangea: Nova arte de África e América Latina"*.

Para crear conciencia sobre os desastres da guerra, en Londres asistimos a posta en escena dunha instalación que conmemora a participación de Gran Bretaña na I guerra mundial. Consiste na construción de máis de 800.000 papoulas de cerámica

que saen da ventá da Torre de Londres e que se estenden polo chan sendo a metáfora de todos os mortos na guerra. Foi realizada por un artista da cerámica chamado Paul Cummis e polo escenógrafo Tom Piper baixo o título *Blood Swept Land and Seas of Red*.

Son coñecidos os seus filmes psicolóxicos, non obstante tamén dirixe outros con temáticas diversas. Referímo-nos a Hitchcock e a *Encadeados* (1946). O director opta por unha historia de amor nun contexto político internacional como é o da fin da ii Guerra mundial. Concretamente son dous espías que tentan disolver unha organización nazi en Brasil. Está filmado en Rio de Janeiro e protagonizado por Ingrid Bergman e Cary Grant, dous grandes de Hollywood. Foi producida por RKO.

"*Il n'y a hors du texte*" palabras sobre a deconstrución de Jacques Derrida, filósofo francés que morre a comezos do século xxi. Analiza desde fundamentos que veñen de Heidegger, precisamente da súa obra *Ser e tempo*, como os significados só poden ser relativos e polisémicos e que estes poden ser extraídos da propia estrutura da linguaxe na que están redactados. Así chéga-se a conclusión, contrapoñendo-se a idea de racionalidade, de que finalmente non se pode acadar ningún sentido concreto. Con isto, quere desvelar que non hai interior ou exterior dun texto e que as palabras tamén se miden polo que non está escrito e que ao final o que queda é a retórica (confluindo coa semioloxía).

Ano 1964, *A love supreme*. Coltrane. Potencia e elevación que fan desta peza un chamado á acción para así apostar a todo ou nada entre notas precisas e voces que recitando as palabras "*a love supreme*" nos achegan a carón dunha composición case sobrehumana polo que ten de espiritual. Un rito que hai que saber encallar, facer chegar a porto, e leva-lo a través das sinuosas e directas demostracións de virtuosismo, coa paixón daquel que sen máis acolle, no abismo, a ovación entre as súas mans que son o medio para expresar, se cadra estupefacto, a ledicia do que manifesta con elegancia os sentimentos máis sublimes.

Once upon a time. *A terra chá*. É o título dunha canción de A.E. Mestura de paisaxes entre USA (nos territorios máis antigos) e Galiza onde as experiencias propias relatan o que non deixa de ser unha vivencia común. *Seica me declararon a guerra*. Así comeza, e relata con un ton espiritualmente cotiá as abnegacións por límites do vivido e ávido de ter máis presenza. En primeira persoa, acada un motivo plural, levando as letras a territorio propio, desvelando que o alleo non é máis que o que rechazamos e conxugando a perda coa historia, aquela na que as conquistas tamén son unha autobiografía.

O raio verde de 1985 é un filme de Eric Rohmer que narra con auténtica paixón polo cotiá como a busca do amor é ante todo un fenómeno no que conta o inesperado e que ademais se conxuga coa propia manifestación da natureza, e así vemos un todo entre o ser e a mesma, non obstante é preciso estar moi atentos aos signos que nos fan levar ao mesmo pois é todo tan delicado que un pensamento abrupto

pode desfacer o destino. Tamén é un filme de loita persoal, de chegar a encontrar-se a si mesmo. Non se pode abdicar para atopar o amor, este é o refrán do filme.

Se chegamos a percibir o movemento dun filme é grazas a persistencia retiniana. A retina reacciona ao recibir a luz, formando unha compoñente ácida, que transmitida a través do nervio óptico chega ao cerebro e permite a sensación de continuidade. Deste xeito as fotos fixas unha detrás de outra producen dito movemento. A velocidade estándar é de 24 fotogramas por segundo no cinema. O sistema visual pode ser entendido como a capacidade de resposta aos estímulos luminosos. E así pásase da percepción á interpretación e aquí cada cultura ten os seus propios códigos.

Foi Newton quen aportou os primeiros coñecementos científicos sobre a cor, estudando a desviación da luz mediante un prisma. Deu o nome de *espectro coloreado* á dispersión das cores que se obtén a partir da luz branca. Por outra banda Goethe, analiza a cor segundo un punto de vista subxectivo, das impresións visuais da mesma. Na actualidade unha tarxeta gráfica pode recoñecer máis de 16 millóns de cores. Unha definición da cor pode ser a seguinte: cando un raio luminoso incide sobre un obxecto este absorbe todas as lonxitudes de onda excepto unha que é reflectida cara ao ollo e que constitúe a cor dese obxecto.

O museo da luz, en México d.f. foi inaugurado en 1996 e desde esa data alberga as obras de arte

feitas con luz. A súa localización está no Patio do que foi o Colexio de san Ildefonso e é administrado pola Unam. Para chegar a el cómpre baixar-se do metro O zócalo que está a carón da praza do Zócalo, lugar central da orografía da cidade. Así mesmo impárten-se talleres entre outros sobre os fundamentos e principios da fotografía, como tamén sobre a natureza da luz (enerxía electromagnética emitida polo sol ou por outra fonte luminosa).

Considerado un dos precursores da abstracción, Kandinski realiza as súas pinturas a comezos do século xx. Os seus lenzos cheos de cor fan da expresión colorímetra o fundamento das mesmas. Até o momento en que el compuxo os seus cadros existía a realización a través da figuración e foi el quen non obstante comezou a trasladar á pintura a composición a través das emocións que o simple quefacer plástico lle proporciona. En 1912 publica *Do espiritual na arte* onde plasma a súa crítica ás institucións artísticas tradicionais considerando que a arte nova debe basear-se na linguaxe da cor.

Na Amazonía, indíxenas saen por primeira vez do seu territorio (no norte da selva amazónica) e isto é gravado por unha cámara do departamento de asuntos indíxenas. Eles son chamados o pobo do río Xinane e a causa da súa saída, segundo expertos, pode ser que estiveran en contacto con compradores de terra ou mesmo con traficantes de drogas. Segundo a Funai (departamento de asuntos indíxenas do Brasil) serían unha cincuentena. En xeral as tribos en canto a número van de cinco a cincuenta e rechazan o contacto exterior por causa de experiencias dolorosas como invasións e destrucións.

Belmondo é para Godard o que Jean Pierre Léaud é para Truffaut. Léaud comezou con dito director dende neno protagonizando *Os catrocentos golpes* que coma *Ao final da escapada* é do ano 1959 e tamén supón un fito na nacente *Nouvelle Vague*. Léaud interpreta o papel de Antoine Doinel (xa nos *400 golpes*) e vinte anos máis tarde emprendería unha saga de filmes coñecidos como as aventuras de Antoine Doinel nas que destacan a famosa *Bicos roubados*. Non obstante tamén o podemos ver noutros roles como en *Pierrot le fou* ou *A chinesa*. Nace no ano 1944 e segue a facer filmes.

Esta canción compúxo-a e escribiu-na despois de que a súa moza (a da casa, non a dos concertos) tivera un fillo. O amor case o salva (case) porque en realidade só sentía compaixón non amor. Si, certo unha compaixón na que tamén tiña cabida o cariño e a calma de atopar a alguén no fogar. Isto é xogar a dúas bandas, e como din en Franza quen ten máis dunha muller perde a alma. Ou cando menos esta frágmenta-se e no mellor dos casos divíde-se. O vídeo de *Love will tears us apart*, é case como un concerto para ninguén ao que chegamos cando alguén nos abre a porta deste espazo no que o grupo está a tocar. Sós.

O seu grande éxito *A garota de Ipanema* foi re-interpretado por moitos músicos a nivel internacional. Antonio Carlos Jobim, nace en Rio de Janeiro e morre a finais do século pasado. *Stone Flower* (1970) é un álbum que respeta a tradición da bossa nova a través dunha edificación sonora preparada con receitas de jazz (sempre tiveron

nexos de unión) e que nos convida a deixar-nos deleitar por un sabor agridoce. Jobim multiinstrumentista - piano, guitarra, vento - elabora un disco sombrío o cal oscila entre o triunfalismo e a perda. "*Vou voltar*", un tema no que el tamén canta, é unha declaración de intencións (amorosas).

Mali independizouse de Franza no ano 1960; 30 máis tarde saía o disco *The river*. O seu autor é considerado un dos músicos máis importantes da África negra. Foi o único supervivente de 10 irmáns, e foi chamado Farka pola súa tenacidade (significa asno na lingua nativa dos territorios do norte do país). Á música de raíz engáde-lle elementos do blues interpretados a través da guitarra eléctrica pero así mesmo toca instrumentos propios de África como a cabasa. Obtivo éxito internacional gañando 2 *grammys* na sección de músicas do mundo.

Afro é o sétimo álbum de Dizzy Gillespie, do ano 1953. Este músico nace e morre en USA e, ao longo da súa traxectoria, foi un dos que máis experimentaron con fórmulas mixtas de jazz moderno. Sempre coa herdanza afroamericana presente nos seus traballos achéga-se a música cubana e colabora con músicos de Cuba. Importante foi o seu encontro con outro dos grandes, Charly Parker, con quen tamén tocou. A trompeta en *Afro* é sólida e delicada e léva-nos de paseo por outros mares durante pouco máis de media hora na que estamos expostos á presenza de sons que tamén nos poden facer bailar.

Damon Albarn non é novo nisto, nisto da música queremos dicir. Xa en solitario sorpréndenos (sorpréndenos?) cun álbum no que a súa voz desfruta do deleite e da simbiose cos demais instrumentos, e tamén estes, produtos duns arranxos máis que delicados, teñen moito que dicir. *Everyday Robots*, soa fresco e sendo intimista revélanos que estamos diante dun verdadeiro autor, que canta a un "you" que eterno descubre detrás a un suxeito feminino. As veces hipnótica, e pos-psicodélica, pode ser un elemento especial para unha cea para dous.

Tornado tropical que leva ventos cálidos. Así soa *Blues and roots* (1960), unha manifestación extrema da natureza que asolaga unha illa enteira: a da nosa percepción sonora, posicionándonos na parte duns ouvintes que asumen o fulgor que vén das cordas do contrabaixo durante pouco máis de 30 minutos nos que a cadencia se eleva e descende á maneira dunha montaña rusa. Escoitamos o son das voces que claman por un lugar no repertorio, berros catárticos que ocupan o lugar de remuíños, mesmo de tronos que acompañan esta tempestade. E por momentos volve a calma.

O azar é esa motivación curiosa da vida que vén da man do non regulado. Dadá, nome do movemento artístico, foi escollido ao azar por Hugo Balls, o seu fundador, dun dicionario francés e significa cabaliño de xoguete. O *Cabaret Voltaire* nace e ten como vocación o divertimento xa que, segundo os seus compoñentes interpretan, é a diversión a fin da nova humanidade. E tamén, como non, a sorpresa. Balls ante os membros de dito cabaret presenta en 1916 un poema recitado por el constituído por

fonemas e interxeccións sen significado, sendo unha oda á plasticidade do son.

O cubismo foi un movemento iniciado en 1907 por Picasso entre outros. Segundo este pintor non tiñan a intención de facer cubismo senón que simplemente sacaban o que tiñan dentro. Póde-se dicir que durou até 1914, non obstante perdurou na historia xeral da pintura. Para os críticos da época era un tipo de pintura formada por cubos, de aí o nome e ademais foi o primeiro movemento que precisou de exéxese por parte desta crítica, definíndo-o ao mesmo tempo que a realización dos lenzos. Nunha época na que a teoría da relatividade invade todos os campos, incluso o artístico, esta pintura proclama o dinamismo da humanidade.

Dende 1911 até 1913 desenvólve-se o grupo pictórico *O xinete azul*. Entre os seus membros destaca Kandinsky que así mesmo foi o fundador. Os artistas deste movemento transformaron o expresionismo alemán e miraron cara a arte oriental, o medievo e o primitivismo. Con todo tamén se influenciaron mutuamente co fauvismo e o cubismo, coetáneos. Realizaron dúas exposicións colectivas en Alemaña - que máis tarde serían itinerantes - contando coa presenza de pintores como Robert Delaunay ou Henry Rousseau.

Os *amantes* de Magritte é unha das súas obras máis valoradas realizada no ano 1928 en pleno desenvolvemento do surrealismo. Este autor belga chamado René firma case unha vintena de obras que se asimilan a este movemento artístico. Nesta, en

Os amantes retrata a un home e unha muller separados por un veo que non os deixa ver-se. Se cadra así son todos os amantes: imposíbel de ollar-se verdadeiramente pois todos poñemos un algo que nos enmascare. René pretendía que os seus espectadores se fixeran hiper-sensitivos á súa pintura e tamén por extensión ao entorno.

Figuras xunto o mar ou *O bico* (Picasso 1931) é un lenzo de grandes dimensións que pode parecer unha escultura xa que achamos elementos dinámicos e grandes trazos na composición das figuras. Dende 1920 Picasso levaba experimentando coas formas até afastar-se do modelo natural e traballa en consonancia co surrealismo da época. Así as persoas redúcen-se a pezas esféricas das que deducimos as partes corporais como a cabeza, as pernas ou os brazos que forman un todo pero con falta de cohesión dando cabida á imaxinación para completalas.

Mulleres correndo pola praia é un lenzo de Picasso de 1922. Nel achamos os antecedentes do que sería máis tarde a súa obra, concretamente os comezos da súa etapa cubista que tanto o caracterizaría. En canto a estes apreciamos nas formas dos corpos da mulleres distorsión, isto é que se agrandan brazos e pernas pero constitúen un todo homoxéneo con coherencia. Da-lle importancia ao movemento sendo unha peza moi dinámica que capta a carreira das mulleres. En canto ao rostro vemos que nunha das figuras está perfilado, non así na outra e o fondo e a area son só un indicio das mesmas.

Os vídeos de Neshat (Irán 1957) versan sobre a relación entre oriente e occidente, a tradición e a modernidade. Unha dicotomía que hoxe está ben presente no ideario mundial, sobre todo co incremento do fundamentalismo relixioso. En canto a estrutura dos vídeos, estes abarcan todas as paredes do lugar de exposición para crear un espazo no que estes se comuniquen internamente, dialoguen logo. En *Soliloquy*, con dúas pantallas, proxecta a imaxe dunha muller de Irán a carón de outra de USA, gravadas nas súas diferentes accións vitais.

O primeiro ep de Fugazi titulado como a banda data do 1988. A primeira canción *Waiting room* é unha apertura chea de poder. Un poder oscilatorio que fai que esteamos á espera dun gran momento, algo parecido aos nervos antes de saír a escena. *Give me the cure* - o quinto tema - é un alegato a favor da curación a través de compoñentes espirituais que non pode ser causa de inmovilidade senón que ten que proporcionar axitación. Un bo comezo este disco, que só era un aperitivo do que nos esperaría despois até a súa disolución no 2003.

The Van Pelt son esa banda que exemplifica o pos-punk. Activos desde 1994 despois de anos sen publicar firman un ep no 2005, un sete polgadas titulado *Same as stone*. Con *The good, the bad and the blind* obséquia-nos con un tema de hardcore melódico que remite a bandas como Mogwai calmando así as notas de guitarra e deixándo-se levar por un sentimento elevadamente agradábel até perpetuar a dor, que desaparece ao ver a esa persoa que nos traslada a un mundo mellor salvándo-nos do tedio como se dunha vacina se trata-se e poñendo entre nós e a vida unha bocanada de aire fresco.

Play Ground tv ofréce-nos o concerto que fixeron Delorean e Jhon Talabot no *backstage* do Sonar 2010. Fixámo-nos en Sunshine, un experimento sonoro que invita a participar dos sons electrónicos xurdidos dos instrumentos analóxicos que se transmutan con sintetizadores (o caso do piano). Unha liña de voz que pode parecer a dun ritual dun pobo indíxena ou o mantra dun budista, na que se entrevé a palabra *future*. Pois si música do futuro que se instala no presente e que deixa os nosos ouvidos co rescaldo de axitación *versus* calma que nos proporciona a súa música.

Santa fe ou como esquecer-se da morte da persoa amada. Beirut realizan un vídeo clip no que os desastres se fan múltiples pero el, o protagonista, pode ver rebaixada a penuria a través da imaxinación. Pensar que aínda está con el nunha praia considérase unha vía de escape, é dicir, apartar-se da realidade. A canción en cuestión, como case todas as de Beirut, ve-se engalanada co son da trompeta ao que acompaña a batería rexa e a voz peculiar de Zach líder da banda que así mesmo nace en Santa fe (Novo México) e que leva en activo con Beirut desde 2006.

Kexp é unha emisora de radio de Seattle, que tamén organiza concertos con grupos de indie rock e que se poden ver na rede. Entre eles, visionamos a Delorean grupo basco que ofrece un directo contundente. As guitarras mestúran-se cos sons máis electrónicos dos sintetizadores que os fan achegarse ao experimental, pero non deixan de recordar-nos

outras bandas como os Black Keys ou Strokes. Son un dos grupos con máis proxección internacional do momento e segundo as súas palabras aman facer *tournee* por USA.

Julia Holter canta con ese ton agudo que a caracteriza acompañada do ineludíbel son dun violín na canción *This is a true heart*, que vén significado por un vídeo clip no que prima o narcisismo con mulleres que, despois de pintar-se os beizos de vermello, lle dan bicos ao espello dun hotel calquera no que elas son as espías tentando esclarecer un asasinato dunha loira que xace nunha cama. Aires hipnóticos (sobre todo nas primeiras notas), que exhalan do barroco na liña das cordas, para unha canción que se inclúe no seu disco *Loud City Song*, o terceiro disco (2013) da cantautora nada en L.A.

Three Blind Mice é un selo xaponés fundado na década dos setenta que abarca o amplo abano da música jazz do Xapón pero que intenta dar cabida á música jazz máis experimental. Entre os músicos atopamos a Tsuyoshi Yamamoto que firma un elegante disco co seu trío; un disco rápido, exquisito e evocador que se titula *Blues for Tee* de 1974 no que toca o piano con unha maxestosidade tal que recordas aos grandes como Bill Evans, e non obstante tamén se aprecia as ganas de xogar co instrumento até facer algo que poida denominar-se simbiose.

As nubes que pasan, unha nota de guitarra sostida e os paxaros que cantan: así comeza *Towers*, o vídeo

clip de Bon Iver que ten como protagonista un vello encantador ao que lle gusta conducir polas estradas solitarias dunha vila dos USA cara un destino que non pode ser outro que o mar onde lle espera unha barca. E el só caerá á auga para saber que pode sobrevivir a flote como se dunha cerimonia se trata-se onde voan anduriñas (e queda un grolo de alcohol na botella). Ela está aí para acoller os segredos dos que cantan aos subterfuxios do amor.

The end's not near é unha canción de Band of horses que soa a despedida, con avión e mans saudando ao ar (imaxe da súa portada). Un lugar mellor ao que poder chegar recibindo o espazo coa valentía dos iniciados e todo isto para cantar-lle ás sorpresas da vida. De fondo unha guitarra eléctrica sofisticadamente hilarante cunha base percusiva que marca os compases ledos e calmos do ritmo xeral da peza. Unha metáfora da viaxe, dun suxeito do século xxi que acha constantes cambios e opta pola perspectiva múltiple.

Os tuaregs, en África, loitan para que se lles recoñeza como pobo. Concretamente de Mali son o grupo musical Tinariwen, que despois da súa viaxe por Occidente chegaron a recibir o Grammy no ano 2012 ao mellor álbum de World Music. Déixan-nos un concerto no mítico Tiny Desk Concert, con tres membros (dúas guitarras e percusión). Son unha voz para as mencionadas luitas e a súa música evócanos as mesmas pero tamén ás paisaxes áridas do deserto, un algo máis poético que se mestura coa política. Unha música con raíces que aposta así por gardar a tradición.

Unha apertura que evoca unha paisaxe hawaiana durante case un minuto para dar paso á voz de Georgia Hubley (esposa de Ira Kaplan), sinuosa e doce que lle canta aos segredos do amor. O vídeo clip desta canción de Yo la tengo ten como protagonista o surf e as perfectas ondas californianas nas que deslizar-se un día de verán. *Today is the day*, no que pensar en ti, e os recordos amoréan-se nos cinco minutos que dura o tema. Eles levan facendo música dende 1984 e seguen en activo. Nós seguimos a escoita-los coa mesma emoción que ao comezo.

Para algúns achéga-se ao cinema puro pois, entre outras, afásta-se dos métodos e técnicas da posta en escena teatral pero optando así mesmo por seguir unha liña que vén da tradición de contar historias, de crear espazos onde as personaxes viven nunha e unha historia. Ao mesmo tempo parece que lle dá unha volta a todas as regras de composición e mesmo de montaxe, é un realizador *sui generis* que ten un posto na Historia do cinema. Falamos de Jean Renoir que emprega sublimemente a profundidade de campo en filmes como *A regra do xogo*, sendo este un elemento propiamente cinematográfico que define os códigos do cinema.

En *L'Atalante* (1934) atopamos un Jean Vigo que dá renda solta á súa imaxinación, achegado aos postulados surrealistas e rechazando a civilización que encerra ao individuo. Non obstante o "inferno" non está só no exterior senón tamén no interior. Por outra banda, desfai os preceptos do bo gusto francés de Boileu. E todo isto ten de trágico o que se atopa nun home profundamente revolucionario de

tendencia anarquista. Este filme é un berro contra a indiferenza social que agocha moito de máxico (véxa-se por exemplo a secuencia debaixo da auga na que ollamos unha sorte de Ofelia) e que ten o seu reflexo na maneira en que emprega a cámara - inestábel - aumentando o lirismo do mesmo.

Os actantes, como os de Homero teñen o seu correlativo nos filmes de Mizoguchi, concretamente en *Contos da lúa pálida*, onde o protagonista atopa o espírito da súa muller cando regresa á vila. A aventura así como en Ulises fai desenvolver un lado espiritual, máis ben un ciclo espiritual que queda nos entre actos dun discurso lendario. Así mesmo atopamos resquicios da lenda celta de Lancelot, do *amour fou*, predicindo así un himno á unidade ao mesmo tempo que á diversidade das aparencias. Condensa todas as categorías do relato nun ente *sui géneris* que é o propio relato fílmico.

Soon it be cold enough presenta unha portada ben ilustrativa do que vai ser a lectura do disco: unha paisaxe na que destacan as árbores, só elas, e todo tinxido de branco cunha composición que nos deixa penetrar nese bosque cálido aínda que frío e que parece acubillar o son da voz solista e insólita entre as súas pólas finas e alargadas até o infinito (estando en fóra de campo) desdebuxando os trazos e atraendo cara si golpes e rúidos exotéricos que se agochan tras a melodía principal, a dunha guitarra que por momentos deixa de ter protagonismo para dar paso a sons máis sintetizados.

Akira Kurosawa foi coñecido e entendido en Europa grazas ao premio de Venecia no ano 1950 polo grande filme *Rashomon*. No discurso ao recoller o premio afirmaba que tiña unha débeda para coa humanidade e a paz mundial. Nos seus filmes constáta-se un barroquismo interior das súas personaxes cunha moralidade que os acompaña de maneira decisiva ao final. Mostra así mesmo o reverso do "bo" para darlle máis profundidade as relacións, sobre todo internas, non exentas de violencia externa. E sobre todo destaca nas tramas a capacidade de exorcitar o "mal".

Bresson (1907-1999) afirmou que o cinema non atopara aínda aos seus cineastas, aqueles que lle dean unha nova forma, que crearan unha verdadeira arte cinematográfica e pensa que tampouco se chegou a desenvolver esta arte como se fixo na pintura ou na escritura. E todo isto con data de 1975 (*Note sur le cinématographe*). Nesta época xa se proxectaran os filmes das novas cinematografías europeas pero semella que aínda ten que xestar-se algo máis, un *plus* que vén da man de escribir coa cámara. No ano 1995 recibe o premio René Claire da Academia francesa do cinema.

Magdalena Jetelová de orixe checo crea instalacións que sobrepasan os límites domésticos do espazo. En *Area de cuarzo vermello* inunda o interior dunha basílica con este elemento até face-lo protagonista do mesmo pretendendo dar visibilidade aos mecanismos do poder despois da Primavera de Praga en 1968, data na que se gradúa en Belas Artes. Con todo, os seus comezos datan dos anos 80 sendo a citada obra de 1992. O seu traballo achéga-se ao *land art* e en *Island Project* (tamén de 1992)

reflicte-se o mesmo, trazando cun láser unha liña de luz nunha montaña. En último termo pretende dilucidar a enerxía oculta en tódalas cousas.

Louise Nevelson (Kiev 1899, N.Y, 1988) sostén que a vida en esencia é un misterio e así o reflexa na súa arte que está influenciada pola arte africana descuberta no Musée de l'Homme nunha das súas viaxes a París así como da arte pre-colombina. Traballa esencialmente con *objets trouvés* á maneira de *found footage* sendo a madeira o seu material favorito realizando obras escultóricas cuxa fluidez proceden do achegamento coa danza, empregando tamén o aceiro. Separando as cousas das súas funcións primarias convérte-as en obras artísticas.

Manter a unidade do corpo e da alma é igual a seguir vivo segundo o pensamento de Marina Abramovic (Belgrado, 1946). Nalgunhas das súas *performances* actúa cos límites da dor corporal infrinxíndo-se cortes - un deles debuxa unha estrela para representar a época de Tito. O seu corpo é o material fundamental sobre o que traballa; pero así mesmo emprega outro tipo de materiais como os ósos de animais. Nesta ocasión escenifica a masacre, metáfora - signo dos cadáveres da guerra da antiga Iugoslavia. Nas últimas emprega ao público como elemento actante poñendo a proba, por exemplo, a súa paciencia.

Unha banda de proto-punk que saca *Young Loud and Snotty* no ano 1977 e cuxo título desvela que eles, Dead Boys forman parte dun movemento contra-

cultural desenvolvido en USA e que ten a nova música como factor referencial así como unha actitude de protesta e insatisfacción coa sociedade da época. Tal é a súa proposta que chegan a afirmar: "*Fuck art let's rock*". Relaciónase coas figuras da época como Iggy Pop ou Joey Ramone influenciándose reciprocamente. Deste disco no ano 1997 editáronse os remixes pero quedarán na historia da música por ser actantes do comezo do punk nos setenta.

Tsuyoshi Yamamoto é un virtuoso do piano. Coa súa banda Tsuyoshi Yamamoto Trío firma no ano 1974 *Blues for tee*. A elegancia das notas deixan paso a momentos elevados nos que o instrumento se achega a espazos de axitación para despois sermos inmersos nunha calma activa. É case unha hora de idas e vidas, constatando un tempo case en espiral, á maneira do eterno retorno. Curiosidade é que (e pasa noutros moitos casos, sobre todo se falamos de directos) nesta gravación os músicos comunícanse entre si para levar o ritmo ou como manifestación de ledicia polo devir da acción.

Eddie Higgins: ou como canonizar un clásico - non recoñecido - de jazz. Este pianista nace en USA e adica toda a súa vida ao jazz, rozando xéneros como o bebop. En *Portrait in black and white* (1996) déixanos unha hora de puro jazz no que tamén temos oportunidade de deleitar-nos con outros instrumentos como o violín e no que colabora con outros grandes como Jobim. Tocaba para varios club de jazz, se cadra os máis importantes como Blue Note. Pode compararse cos grandes como Bill Evans do que, por outra parte, foi unha influencia para este.

Os dereitos humanos teñen que respectar-se aínda que exista unha confrontación. Partimos da base doutro dereito: o de manifestación. Esta é a realidade que se está a vivir en México. Concretamente no estado de Guerrero. Tras a desaparición de máis de 40 estudantes e tendo como precedente a morte por parte das forzas de seguridade (que actúan á marxe da lei) de estudantes da capital, son moitos os que están a pedir explicacións e xustiza. E como contrapartida queimaron o Pazo de goberno do estado de Guerrero.

Etienne Jaumet converteu-se nun grande da electrónica seguindo ao mestre Steve Reich; non obstante este francés conseguiu un selo de identidade propia gracias a traballos como *Entropy* que comezan con notas industriais minimalistas para dar paso a bases techno. Unha viaxe polo seu universo sonoro pode encallar-nos na beira da praia na que desfrutamos dunha rave ou ben transportar-nos a un planeta máis árido e sempre cun ritmo que nos fai transcender os propios acordes que tamén poden ser discordes por momentos. Un ep que non deixa de ser hipnótico e que dá fe da entropía entre autor e público.

Duane Michals retrata en tres fotografías o rostro de Andy Warhol e fai-no xogando co movemento de tal forma que na derradeira fotografía apenas se lle ve o rostro. Michals sostén que a secuencia de imaxes confíre-lle a fotografía maior transcendencia, considerando que suxire moito máis. Estas fotografías foron realizadas no ano 1973. Michals

sempre xogou no seu quefacer cos conceptos de real e imaxinario traspasando fronteiras entre o un e o outro. "*Non creo no visíbel*" afirmaba, e desexaba ampliar o potencial cognoscitivo das narracións puramente visuais.

A fotografía, nalgúns casos, pretende desvelar o estado anímico e ou espiritual de quen está sendo fotografado. Este é o caso de Richard Avendon que estuda na Universidade de Columbia en USA, e concretamente estudos de filosofía sendo autodidacta en canto ao traballo fotográfico. Neste destacan fotos de Chaplin pero aquí destacaremos a que capta a Ezra Pound. Un retrato cru que significa o rostro do poeta e fai-no de tal xeito que nos desvela unha especie de dor existencial aínda mesmo tendo os seus ollos pechados; pero estes non deixan de transmitir dende o interior do seu ser.

Paisaxes erosionadas, a terra na súa faceta máis árida, a natureza pura: isto é o que retrata Ansel Adams nas súas fotografías, que datan da primeira metade do século xx. Destacamos *Val da Morte*, do ano 1948, unha fotografía na que a dureza do chan se transmite á perfección e as súas ondulacións poden asemellar-se aos sucos dun rostro destruído. Unha peza que é máis orgánica que panorámica (está máis preto do obxectivo) e que nos fai ser espectadores - como nun voo - das colinas de California. Outra que se lle asemella a esta é o *Canón de Chelly* (1942) que ten máis profundidade de campo, pero que orbita en torno á idea da inmensidade da paisaxe.

Cómo sobrevivir ao tempo, aos bos tempos e pensar que o presente e futuro poden ser igual ou mellor que o que deixamos atrás? Juana Molina leva tocando a guitarra desde cativa - pódense ver as sesións con Charly García - e reinvéntase a cada vez a pesar de que existen notas comúns, un selo de identidade: ela é a protagonista ineludíbel de todas as composicións tanto en decisións de produción como nas temáticas. Así mesmo o son da súa voz segue a ser o seu máximo significante e aínda que transformada cos anos, non deixa de ser bela ou é-o incluso máis.

Paint it black (a banda) crean un potente tema de *hc "Past tense future perfect"* do álbum *New Lexicon*, que une a súa vida con algo máis grande e mesmo etéreo como poden ser as estrelas e os satélites, que orbitan en torno a nós máis do que o poida facer un deus creado/imaxinado por nós mesmos. O ritmo aceleradísimo da canción tanto en guitarras como en batería fan que teñamos ganas de saltar ben alto. Unha mensaxe fortemente positiva que remata asumindo que non estarán decaídos ou rotos no futuro senón que se manterán firmes nas súas crenzas.

Angus and Julia Stone bríndan-nos a oportunidade de escoitar voces cálidas, delicadas e completamente sinceras. Un son de pop de cámara, no que as relacións son a linguaxe, aquela que deixa ver como nos afectan as filosofías dos outros, esas coas que non estamos de acordo, como o poliamor (para eles). *Memories of an old friend*, pode traer-nos ao presente esas vivencias cos vellos amigos, os que sempre están aínda que non estean, e trasladar-nos

ao campo onde se facían pícnicos no alto da cidade ou ben ás tardes de televisión con clásicos - modernos - fílmicos.

Achegado ao power pop e mesmo o pos-punk é *It could be real* (Me and the bees, 2010). Unha cápsula de 2 minutos nos que os estribillos levan consigo os rifs de guitarra apresurada e coros que os fan máis disonantes. Un alegato ao esquecemento do mañá coa idea de refrescar a vida e mesmo de casar en modo fantasía, así como poñer-se en mans dun ritual que se transforma en algo cotiá até facer da nosa propia existencia algo "real" ou ben convidar ao outro á propia ensoñación facendo dos soños (como pretensións) un lugar común.

Colonia de Reino Unido até 1997, Hong Kong é desde entón Rexión Administrativa da República chinesa (comunista). Este país está a ser testemuña dunha das manifestacións máis importantes despois da revolta de Tian'anmen (1989) perpetrada principalmente - como a outra - polo estudantado ao que se unen traballadores e ou simplemente simpatizantes. Reivindican unha apertura do rexime comunista e a independencia de China. Si, os dous factores, e que ben se poden inscribir nun contexto internacional no que se pide máis democracia e a emancipación dos pobos.

Este autor opta por proporcionar-nos medios de análise da escritura entendida esta como unha acción case performativa. Así o que teríamos enfronte sería unha contraposición de conceptos estando tanto o un como o outro determinados pola

súa ausencia ou presenza. Ditos opostos son a base desde a que se criou todo sistema de entendemento. Pero, ademais, achamos que o que escribimos vén así mesmo do *ailleurs*, do que non se di, do máis alá. E con todo o que nos permite seguir expresándo-nos é o xogo de atopar-se, isto é: atopar o eu que embora vai quedar indescifrado.

Unha das mulleres pioneiras no dadaísmo foi Hannah Höch (1889-1978) quen nace e morre en Alemaña. Foi así mesmo unha das primeiras artistas en empregar a fotomontaxe como unha forma para impactar ao público máis que para cambiar as estruturas do sistema (que tamén). E usual que empregue tonos escuros coa excepción dalgunhas como *Wenn die Düfte blühen* (1962) máis colorista. Foi a I guerra mundial o que lle fixo modificar a súa visión do mundo até ese momento estábel. Durante a II guerra mundial é considerada bolchevique cultural levando a termo un exilio interior.

Mariko Mori é unha artista xaponesa nada en 1967 que actualmente traballa en Nova Iorque pero que non deixa de traballar sobre a cosmogonía do Xapón. As súas obras, tanto instalacións como pictóricas (ás que lles da forma a través de programas para ordenador) exhalan toda a maquinaria espiritual do seu país de orixe. Nela achamos figuras humanas que son case ciborgs e que se rodean dunha aura de transcendencia. E isto nun contexto gráfico no que está presente a natureza, tanto imaxinada como real e que fai que nos movamos entre o pasado ancestral e a modernidade.

A obra de Frida Kahlo compon-se de máis de 200 pinturas. Ela afirma que nunca quixo pintar soños e que non era conducida para a realización das mesmas por un espírito de loita. Se cadra sabía que non ían cambiar a maneira de ver o mundo ou enfrontarse a realidade. Inserta no movemento realista nunca deixou de ser surrealista: a maioría dos seus cadros son autorretratos de pequeno tamaño nos que investiga os límites corporais e os mestura con enfermidades por ela padecidas (véxase a columna que a atravesa nun deles concretamente en *La columna rota*). Por isto ela esperaba felizmente a que chegara o final.

A súa obra, ou parte, xorde da visualización de templos da antigüidade clásica, de Grecia, onde as pedras se sosteñen por fricción. Non obstante non traballa só con pedra senón que emprega outros materiais que poderíamos considerar máis cotiás (por exemplo o chocolate) para infrinxir na súa construción unha parcela de ironía que non deixa de ser auto-ironía. Ela mesma argumenta que lle interesa converter os rituais cotiás en procesos escultóricos. Ademais para realizar a súa obra tamén emprega o seu propio corpo (*Loving care*) pintando cun tinte na cabeza.

It's O.K. é un deses temas que quedan no imaxinario da xuventude e que por iso pasan a facer parte dunha etapa da vida. Derraman enerxía positiva, sendo este optimismo unha guía para afrontar situacións adversas. Fai que nos deslicemos polas estradas baleiras en monopatín para experimentar sensacións cheas de adrenalina e liberdade. Unha canción que podemos adicar-lla á persoa que máis odiemos no mundo para reafirmar-nos na nosa ledicia

e no noso poder. Un poder que testemuña que o futuro pode ser algo máis que unha intención, pode ser a constatación da felicidade.

Da América de Hollywood chéga-nos o cinema de Georges Cukor, quen nos proporciona unha liña de distinción e delicadeza. Soubo crear atmosferas sutís moitas veces inspirado pola pintura do universo feminino. Foi un dos mellores directores de actrices, entre elas Katharine Hepburn ou Garbo. Un filme de 1939, *Mulleres*, dá proba disto. En xeral cos seus filmes achéga-nos a un estado mental, a elementos psicolóxicos que nos fan descubrir o ser humano e que nos propoñen unha arte humanista apartándose dos excesos retóricos. Fai, por outra banda, que o cotiá se volva insólito.

A animación no cinema ten un expoñente primixenio na figura de Norman Mac-Laren, a quen se consagran os números 79 a 81 de *Cahiers du cinéma*. A súa arte non está baseada no realismo senón no imaxinario, realizando creacións ex *nihilo* que teñen moito de lirismo e que pasa a través da modernidade. Falamos dun cinema sen cámara un *no man's land* cinematográfico. Para a realización das súas figuras emprega a tinta china ou mesmo a agulla sobre a celulosa explorando as posibilidades do grafismo con deseños non figurativos; Bazin describe-os na liña do zoomorfismo.

Deu-lle un novo alento ao *western*, falamos de Anthony Mann nacido a comezos do século xx e que con *L'homme de la plaine* chega a un punto de non retorno. En Radio cinema de Franza resalta a súa

posta en escena, a condensación e precisión da mesma infrinxíndolle un algo que o fai achegar-se a perfección polo que, comentan, fixo envellecer a John Ford. Mann conduce o western ao esencial a través de elementos poéticos de rara intensidade. Relaciona de tal maneira a paisaxe aos actores, que provoca un efecto de dramatismo e así mesmo de realismo, sen esquecer certas doses de barroquismo.

Eisenstein declara que nos seus filmes atopamos ideas da psicoanálise plasmadas a través da conxunción por oposición unhas veces, por asimilación outras, dos seus planos. Montaxe que revela que o cinema ten códigos propios. Con ela pódense crear ideas sucesivas e provocar un movemento de sentimentos. A viaxe a México proporcionoulle un alento máis grande para tocar temas do seu interese, versando sobre as grandes paixóns humanas que ben poden ser aquelas que nos fan actuar de maneira colectiva emprendendo misións como pode ser o cambio de sistema de goberno, algo que atopou en México.

Abel Gance firma os primeiros filmes históricos no cinema. Os seus métodos de construción fílmica son ben orixinais pois emprega varias pantallas para o visionado dos mesmos, tendo que, por isto, gravar dunha maneira peculiar. Nace no ano 1889 e leva a termo máis dunha ducia de filmes sendo *Napoleón* a súa obra máis significativa datada do 1927. Nesa época achégase ao lirismo doutros autores que admira (Moussinac por exemplo) traducindo deles esa dimensión caótica. Por outra parte non debemos esquecer o nivel retórico ao que expón ao espectador.

É considerado o primeiro documental da historia do cinema. Falamos de *Nanouk* realizado entre 1920 e 1922 da man de Robert Flaherty. Este filme destila un respecto pola vida e unha admiración pola natureza e os seus misterios. Unha especie de comunicación espiritual emana do mesmo. A temática remite á loita pola supervivencia (tamén no *Home de Arán*) e a relación entre o ser humano e a terra. Podemos cualifica-la de anti-epopeia, que transforma o trágico en loita cotiá e que sinala aos pobos primitivos en conxunción co seu entorno a pesar de que dita relación non deixar de ser dolorosa.

Ingmar Bergman pertence a esa xeración que leu a Kierkegaard, Beckett ou George Bataille e que por iso mesmo non sofocaron as súas ansias existenciais e/ou non levaron ao extremo as súas desesperacións. Bergman describe ao ser humano nun mundo agnóstico buscando ás veces esa fe perdida: a de saber-se adaptado ao mundo, é dicir, de atopar o amor e a felicidade. Os seus filmes destacan polo barroquismo con unha densidade plástica subliñábel; e en canto ao tratamento temático existen similitudes con Shakespeare (véxase *O sétimo selo*, 1956).

Stan Getz nace no 1927 (morre no 1991) en USA, vivindo no barrio do Bronx. Aos trece anos xa estaba tocando o saxo e seguiu até que a morte o alcanzou. Entre as moitas influenzas destacamos aquela da bossa nova, firmando unha contundente *Garota de Ipanema*. Así mesmo na década dos 50 realiza xiras e a gravación dun disco co Oscar

Peterson (trío) que rezuma ledicia, envolvéndo-nos nun ambiente de xovialidade - aínda eran novos -, que por outra parte non vai a deixar de proporcionar nos nosos ouvidos. Todo frescura.

Sófocles deixa como herdanza sete traxedias; entre elas destaca Edipo polas análises que se fixeron a *posteriori*, as contemporáneas (sobre todo da man de Freud). Non obstante na década dos 70 do século pasado houbo un autor francés que lle deu a volta ao mito: Deleuze quen firma xunto con Guattari o chamado *Antiedipo*. A máquina capitalista xoga coa represión dos mencionados desexos establecendo parámetros de permisión/represión. Introducen un novo termo, o de desedipizar, é dicir, deixar que a represión dos desexos desapareza.

Amor, violencia, morte: estas son as chaves do lirismo trágico de Nicholas Ray nacido en 1911. *Johnny guitar* é a proba de que tamén hai certas doses de realismo, de documentos sociais nas súas obras, estando este filme instalado no dominio do folclore do oeste estadounidense e que desvela as intencións de Ray de dar-lle relevancia ás relacións secretas entre dúas personaxes e mesmo de revelar-nos universos íntimos. Pero todo isto levado ao extremo de caer no paradoxo ou no seu caso na catarse ou sufrimento. Velaquí un extracto do diálogo: *Johnny: Cantos homes esqueciches?/ Vienna: E ti, de cantas mulleres te lembras?.*

O realismo poético francés de Marcel Carné exprésase particularmente ben en *Quai de Brumes*, obra do 1938 baseada na novela homónima de Pierre Mac Orlan

(1927) e no que colabora Jacques Prévert como xa o fixera en dous filmes anteriores. A evolución do realismo pasa por manter a poesía dos seus diálogos, un certo onirismo dos *cafés-tabacs* que toca o nihilismo lírico. E deixa espazo para darlle a volta a determinados valores da época que produce unha ética e estética do deterioro. Teñen todos os seus filmes ademais unha presenza do trágico no sentido grego do termo, un certo destino agonizador.

Entre os moitos dos escritores galegos que pasaron tempadas por Madrid está Uxío Novoneyra, a quen se lle adicaran as Letras Galegas do 2010. Kike Benlloch repasa a súa vida nun cómic que titula *A voz herdada*, no que relata as súas andainas pola capital do estado mentres estaba na universidade e tamén recolle experiencias máis persoais como o namoramento coa que será a súa muller. Co seguinte verso: "*Non foron existencias olvidábeis*" reclama un canto á vida, a felicidade e así mesmo á importancia do pasado e do recordo; e tamén este: "*A forza do noso amor non pode ser inútil*"

Jean Le Gac nace en Franza no ano 1936 e pertence á corrente conceptualista e tamén se adhire aos preceptos da arte narrativa (denominación que provén do medio neoiorquino). Das súas viaxes quédan-nos cadernos de notas e diarios íntimos; de feito son estas viaxes a materia da súa arte que recopila nunha edición chamada *Cadernos* e foron feitos principalmente entre o 68 e 71. O tema fundamental que trata na súa obra e a oposición entre ficción e realidade creando unha personaxe ficticia coa que dialoga chamada Flotent Max. As súas obras fotográficas van acompañadas de textos.

En Murnau (Alemaña, 1889) todo aquilo que é estraño e invisíbel nas aparencias transfórma-se en obxecto fílmico e non foi até a edición de *Cahiers du cinéma* que se constatou este feito. De Alemaña trae ese espírito romántico e así mesmo, vendo o contexto en que realiza a súa obra, un certo desencanto propio do pos-nazismo, e esta rexida outrora por un certo nihilismo. Con todo cómpre ter moi en conta que nos atopamos ante un cineasta representante primordial do expresionismo constatando nos seus filmes que o ser humano atópa-se no "inferno terrestre" (sendo Fausto esa dialéctica do inferno.)

Comizi d'amore é un filme documental de Pasolini no que podemos ver o retrato da sociedade italiana da época que se deixa interrogar polo director. Unha aposta por dar-lle voz á población para crear un documento no que se fala do amor. E fála-se con sinceridade (ou iso é o que pretende o cineasta) pois as preguntas non feren a sensibilidade. Personaxes importantes, nenos na rúa, etc. todos eles son suxeitos do filme. En canto a estética está editada nun estrito branco e negro que lle confire unha dose de realismo histórico. Unha faceta do Pasolini achegado ao *cinema verité*.

Este filme retrata especialmente ben o tema do amor na Franza, onde teñen unha concepción do mesmo que versa entre a devoción e a liberdade. O protagonista quere ante todo sentir-se libre e os sentimentos tan fortes que ten por ela impíden-llo. Por iso a deixou dúas veces. Con todo o segundo

encontro vai ser o último seguramente pois agora viven en cidades distintas; tería que ser o gran azar o que os xuntara de novo. Iso non o sabemos pero si que ela vai estar namorada del toda vida aínda que xa casada con outro. Porque eses amores duran para sempre.

O paso do tempo, inexorábel, pon o foco nas amizades, reflexionando acerca do aburrimiento. Esta canción de Los planetas supón que existen unhas épocas determinadas nas que nos queremos descolgar de determinados feitos que rozan a monotonía e mesmo que nos fan non atopar-nos. "Quero ser eu" di-lle ás súas amigas polo que ten que emprender un camiño distinto ao que elas viñan facendo e atopar outras opcións vitais. O cambio como motor, a realidade como experiencia. Ela elixe querer encontrar-se e para iso ou convence ás amizades para realizar cousas novas ou as acabará facendo ela soa ou con outros.

Low son ese grupo que todo o mundo quixera descubrir. Dá igual o momento pero mellor en estados de calma activa. En *Words* é todo un universo o que se recrea e a canción deixa un bo sabor continuando así ao pasar os cinco minutos que dura. O ton é descifrabelmente pausado cuns acordes de guitarra delicados que poñen un certo contrapunto. O baixo déixase escoitar e leva a melodía do tema. Só fan falta dúas palabras que constatan a deriva fatidicamente luminosa do destino. O heroe é o cotiá, aquilo que nos leva a aclamar os saltos de eixe planificados.

In a Silent way consta de dous temas: *Peaceful* e *It's about that time* que se entenden non obstante como un conxunto pois dan-se paso sen trauma. Do ano 1969, dan constancia dunha época na que os valores pos-modernos estaban en voga. A trompeta por momentos tocada soa elevan o ritmo a unha calma que testemuña os cambios de intencións, aqueles que nos fan pensar nunha batalla na que o heroe vai saír vencedor. Os momentos máis acelerados son como o campo da loita, pero sabendo que remata cun final feliz.

Na Arte sóña-se cun mundo mellor e reifican-se os rituais domésticos para dar-lles nova significación querendo acadar a beleza con actos cotiás que embora nos levan a novas formas de enunciación (tamén plásticas). Pero aquí hai unha chamada á acción entendida nos termos que realizaba Yoko Ono co seu marido: "*Make love not war. Habrá que hacer el amor*" porque a vida é moitas veces triste. Con todo é ousado falar-lle de poesía a alguén que coñeciches onte aínda que pode funcionar para polo menos pasar o tempo ou para crear un contexto no que a aura o envolva todo.

Algo así como poñer-lle portas ao campo nun convite para ir cear despois de ter-se mirado fixamente aos ollos. Unha canción que nos fai recordar unha tarde entrañábel e que nos remite a un contexto onde non hai que avisar para deixar-se caer pola casa. E entre todo isto un animal ensanguentado que propón que reflexionemos sobre a alimentación. Pero este non era o tema senón que o camiño entre el e ela xa se iluminou e poden comezar unha andadura xuntos: aquela que os fai pensar en finais felices porque "*tout va bien que finit bien*".

Esta noite foi a máis longa do ano. Nacho Vegas firma un tema co nome *La noche más larga del año* que se formula como unha oda ao momento, sen fisuras, pleno e que nos remite ao *no future* aclamado do movemento punk. De punk ten un pouco pero a súa voz fai que se converta nun produto pop (sen esquecer a música na que sobresaí a súa guitarra tamén pop). Pero dita actitude fai-no bocexar temas como a non-espera, a de suxeitos activos do propio devir; e esta conduta vai-se completar con palabras do universo surrealista como o amor e o absurdo.

Filles de Kilimanjaro é un disco de Miles Davis datado do 1968 que ten moito de experimental pero na liña marcada xa desde os 50 polo trompetista que é representante da vangarda jazzística. Uns envolventes temas que duran case unha hora e que nos farán espertar certas emocións unidas a unha viaxe (sonora). Nesta época Miles era adicto a heroína, droga que lle traería a morte (como a moitos outros compositores de jazz). Por momentos delicado e tranquilo, outros de carácter fortemente enerxético, oscilamos así entre subidas e baixadas como se quixeramos subir a unha montaña cun camiño non trazado.

No café da xuventude perdida é unha novela curta que nos sitúa no París máis bouleversante. A través dos paseos pola cidade das personaxes principais, imos descubrindo os lugares máis bohemios, como os cafés literarios. Elas son dabondo *underground* e viven o día a día (*no future*) e mesmo son

nihilistas, non tendo ningún proxecto para *l'avenir*. Non obstante achamos que os libros deses faladoiros son non só unha vía de escape da realidade senón un refuxio de comprensión da propia vida. E en todo caso se un está un pouco *ailleurs* sempre pode situar-se nunha "zona neutra".

Morir ou matar é un dos títulos máis contundentes de Nacho Vegas, no que os contrastes de actitudes son a fórmula para que unha relación estea abocada ao fracaso. E sobre todo as ganas de non falar, comezando no silencio e pasando polo terror. Falar do que puido ter sido e do que xamais será. Case recitada, na canción destaca unha guitarra rasgada e así mesmo notas dun piano. Un dos temas constantes nel está a tortura diaria do hastío e querer adiviñar o futuro cando prognosticaron esas malas novas, que por outra parte, serán transmitidas desde un hotel. "*Déjame de una vez*", "*Te quiero un mundo entero*".

The Velvet Underground & Nico: un álbum de referencia e de todos escoitado xa sexa nunha etapa ou noutra da nosa vida (aínda curta). A modelo sorprende ao mundo artístico de n.y. aló polos setenta interpretando boa parte dos temas. Atendendo as bandas sonoras, neste caso diexéticas, recordamos *Last days*, concretamente a secuencia na que chegan dunha noite de festa e poñen o disco. Kurt non estaba alí; estaba na cociña preparando uns espaguetes pero acaba comendo cereais porque o seu posto non lle permitía facer nada máis. A canción era *Venus in fur*.

Nouvelle Vague asinan un álbum homónimo que é unha auténtica delicia. Achamos todo un disco de versións dende a do comezo - *Love will tear Us Apart* - de Joy Division pasando por The Cure ou Undertones. Unha voz tremendamente doce - se é que estas dúas palabras poden estar unidas - que envolve aos instrumentos, creando unha atmosfera certamente cálida e asombrosa, xa que nos fai resignificar estas cancións que todos coñecemos e que son un fito na historia da música contemporánea.

As denominadas *Pinturas Negras* son un conxunto de 14 obras murais de Goya, realizadas a comezos do século XIX. Destacamos *Saturno devorando un fillo*. Esta obra desvela a asimilación dun mito e o feito de que a cultura clásica segue a ter reflexo nas artes. Foi exposta no Museo do Prado no 1889 xa trasladadas a lenzo. Cronos, deus do tempo (en Grecia) devoraba aos fillos que tiña con Rea por temor a ser destronado. Segundo Freud está relacionado coa destrución e mesmo coa melancolía. En canto á estética destaca o claro-escuro e os tons apagados e resalta a cor vermella do sangue que se desliza polo corpo do fillo.

El Prado non se cortan. Como bo grupo de pos-punk din o que queren dicir sen contencións e cun estilo peculiar, un algo que os caracteriza e os fai xenuínos. Poida que esta peculiaridade veña do ton da voz do cantante ou por unha composición das letras claramente poético-política, que polo tanto non renuncia á literatura construíndo significados que proveñen do simbólico "*ellos comen caviar y a nosotros nos mandan comer cerdo*". Unha metáfora dun mundo dividido entre as clases ociosas e os

traballadores. E seguen "*nos mandan darles las gracias: gracias, gracias*".

As primeiras obras de arte estaban ligadas ao culto. Tiñan polo tanto unha función específica e metafísica (aínda que esta non fora inventada como paradigma) e demostraban o carácter místico das culturas primitivas. Walter Benjamin reflexiona sobre isto en *Sobre a fotografía*. Na actualidade, esta disciplina está liberada dos preceitos máxicos. A fotografía, entre a arte e o progreso como dúas constantes que teñen que manter unha relación na que un se apoia no outro. O seu devir transcorreu de maneira que pasou de ser un obxecto en mans privilexiadas a incorporar-se de forma masiva no consumo das masas.

Ocho y medio é un dos temas máis significativos do universo de Nacho Vegas. Nun ton coma sempre nostálxico aparéce-nos unha imaxe dunha habitación lúgubre. E unhas veces pensa en sangue e outras veces nela, "*en ti*". E relata a historia do anxo expulsado por non ter fe. E considerando a potencial saída inexistente na compresión literaria continúa describindo situacións simbolistas: a do paxaro enviado por ela, azul, que morre nas súas mans. Chove. Continúa a chover en todo o relato. Os deuses xa non responden e aínda non se fixo a luz.

Jules et Jim é un dos monumentos da *Nouvelle Vague* do ano 1962. Truffaut baséase nun feito real para a construción do filme. Unha historia de amor que remata en traxedia desvelándonos a idea de que o amor pode ter consecuencias insospeitadas. Pon-nos

en posición de observadores pero fai que nos identifiquemos con unha ou outra personaxe; polo tanto tomamos partido. Un relato dunha relación a tres. Ela non é capaz de elixir pois ama aos dous compañeiros. Os ciúmes que nela se manifestan levan ao desenlace fatídico. Que facer cando se ama tan apaixonadamente?

As nosas percepcións estan-se adaptando a novos medios de comunicación entendidos en sentido amplo como aqueles enunciados codificados pola técnica que chegan aos receptores que tamén mudaron. Agora queremos outra cousa: cambiamos coa tecnoloxía. Todo é máis inmediato todo é máis rápido e eso ten o seu reflexo nos produtos que consumimos. Poida ser que os discursos non sexan outros pero si a maneira de expresa-los. Así achamos unha sociedade saciada con novas propostas que se move entre campos tecnoloxicamente avanzados.

A segunda canción do disco *Sonic Nurse* é un bo exemplo do que pode xurdir cando contamos coa emoción do primeiro día, unha voz que é como o voo dun paxaro que se pousa no cumio dun penedo despois dunha longa viaxe; así se asenta a voz nas notas, repousada e acubillada polas mesmas. Unha viaxe sonora por un universo onde flutúan signos de eclecticismo que combinan a perfección e que derivan nun mundo *sui géneris*, o propio do grupo que xa ten máis de 2 décadas de existencia e séguenos a parecer xenuíno e ségue-nos a sorprender.

Pattern recognition é máis que unha canción coa que se abre maxistralmente un disco, é case un himno

xeracional, un alegato de liberdade que se dilúe entre o son sempre característico do grupo. Seguen a soar como ao comezo pero non deixa de ser algo novo, orixinal, combinando o grunge co noise e mesmo o pos-punk. E é de esta mestura de onde xorde a singularidade e como mantra soa en toda a canción "*you are the one*" que desvela un suxeito anónimo que ten un sitio de honor na súa vida. O final só con instrumentos, da proba dos xéneros eclécticos e do carácter experimental.

Todo acerca del cariño do Sr. Chinarro é unha canción suxerente como por outra parte toda a súa obra. E así mesmo hai moita dose de surrealismo, pero do cotiá aquel que se cola entre as laranxas pola mañá na cociña. E tamén é unha historia de amor a primeira vista que se prolonga no tempo e se fai eterno. O ton da canción empeza de maneira case humorística e despois relata a historia de dito reencontro e sen deixar de facer crítica social - como a fame. Entre os instrumentos destaca na segunda parte da canción unha trompeta que da paso ao fin: un roce permanente.

Gétatchèw Mèkurya asina as súas cancións co selo da orixinalidade, que non obstante esta chea de raiceiras, aquelas do mundo africano que transforma en cancións ritos ancestrais asolagados polo son do saxo que ora está en primeiro plano ora se dissolve no plano musical. Todo isto aderezado con moitas pingas de optimismo e provocando as ganas de danzar dun xeito harmónico atendendo as notas sincopadas. Unha boa ocasión para levantar o ánimo con por exemplo a canción titulada *Aynamaye Nesh*.

Low seguen tan espirituais coma sempre pero *Secret name* é unha auténtica delicia. E *Days of...* é un refuxio no que se situar cando unha tempestade de neve se achega. Un lugar no que a calma invade os corpos. Corpos que acubillan emocións etéreas ás que chegar mediante un proceso tal como o do revelado de fotografías: conseguir a imaxe a través de procesos químico-lumínicos. Porque a luz deixa paso a escuridade nun xogo de luscos-fuscos. *Days of...* poñamos por caso *Lights*. Días de luz nos que a consciencia aflora.

É a época yé-yé e Nancy sábe-o. *These boots* é unha canción que convida a camiñar co rumbo que nos dicta a nosa propia brúxula. E face-lo para achegar-se a un estado no que a rapidez estea presente, para dirixir os nosos pasos cara un algures que, a modo de pintura impresionista, se nos aparece nun punto lonxano pero que chegamos a perceber, e ao que tentamos chegar a través - quizais - dun campo aberto que semella que está feito para as nosas propias botas. En todo ese proceso non hai lugar para a perda (ou si?) e se nos perdemos só temos que berrar.

Porque tamén hai cancións de namorados, existe este tema: *Sitting on the dock of the bay*. Pero para non caer no pseudoromantismo é preciso sacar o pouso máis recalcitrante e deixar-se levar por un sentimento novo, aquel que fai posíbel que os paxaros emprendan o voo: soñar a liberdade. Unha liberdade que pode ser acadada pola vía da comunicación - cos outros - facendo da alteridade un espazo común (no que as propostas son adoptadas sen oposición). E sentámo-nos a agardar, mentres

non vemos o camiño, por non perder-nos miramos a baía...

Move on up convida a bailar sen fin, até a extenuación, até caer rendidos no chan. Un tema que é un hit e que pon o acento na máscara-sorriso que empregamos cando nos movemos diante dos demais. Unha especie de loucura colectiva aparece cando se suma a colectividade á catarse propia, desencadeando unha sucesión de sentimentos que van desde a euforia até o auto-coñecemento. Son máis de 8 minutos de canción nos que agarrar-se para non deixar de ser felices e se-lo con consciencia, para interioriza-la felicidade e facer que sexa parte de nós(para sempre).

Cave é o perfecto *enfant perdu* do rock e/ou máis un poeta da música maldito. Empregando o seu rostro como reclamo é consciente - é-o? - da súa singularidade estética e como non tamén musical. Os seus temas fan-nos chegar até unha illa repleta de árbores tan altas que sería imposíbel chegar ao cumio; non obstante póde-se estar deitado nas súas raiceiras tan incomodamente confortantes como esas súas cancións. Elas son potentemente experimentais e a voz un contrapunto que acae tan ben como o son dun aparello que se acaba de inventar e que emite rúidos novos.

París era o centro da vida bohemia, onde os artistas se atopaban aló polos anos 20 e que continuou varias décadas despois ou que mesmo se mantén até os nosos días: épocas gloriosas en perfecta evolución. Moitos de USA ían á capital

francesa (como Fitzgerald e a súa esposa Zelda) porque pretendían atopar na vella Europa un espazo de liberdade e inspiración. Os cafés parisinos estaban repletos de pintores - véxase Picasso - e literatos, que convivían nun mundo de intelectualidade e creación, retroalimentándose. A noite e a diversión eran o seu lugar común.

Blue Train - o seu comezo - é a banda sonora de *Sen alento* e é-o dunha forma tan mítica como suxestiva facendo que nos lembremos das secuencias que Belmondo protagoniza. E fai-no dunha maneira tan semellante ao axir real que parece que nos está recreando unha realidade precisa. Máis protagonismo ten con todo o jazz no *free cinema* de por exemplo Lindsay. Con todo eses acordes de Coltrane xa quedan na historia do cinema da *Nouvelle Vague*. Un movemento que botando man de actores nos que a dose de improvisación é importante, da á cinematografía mundial un sopro, como se de ardalén se trata-se.

A vida de M. Duras está tecida con lá e deseñada con bártulos de viaxe. Nada en Indochina leva o continente asiático na súa aura. Todo o que escribe está direccionado cara esa experiencia vital que a fai un expoñente case único no *nouveau roman*. Esa especificidade fai-nos situar ante obras dunha orixinalidade única pero que teñen o pouso de toda a tradición amorosa da literatura universal (polo menos a occidental comezada desde a Grecia Clásica). O amor como fío condutor da narración nunha escrita meticulosa e biográfica que nos leva polos roteiros da busca interior que, como o tao, nunca se pode alcanzar.

Un disco de soul puro: *Bridges*; que non esquece as raiceiras facendo mención á temática *black*, como ben queda reflectido na portada na que aparecen os seus rostros, o de Scott e Jackson. Pode dar pé a unha sesión de baile porque danzar é o antídoto para a nostalxia e un método para entrar noutra dimensión. Achegar-se a este estilo musical supón unha predisposición á ledicia, sendo algo así como un bálsamo. O mundo afro ten unha constante que é sacar da alma o positivo con *good vibrations* tentando manter o karma nun estado de positividade.

Unha dose de barroquismo inváde-o todo; algo así como unha catedral do século xvii na que as fiestras deixan entrar anacos de luz que son transformadas en indicios de algo que está máis aló do terreal. A escenografía é altamente tratada con especial atención e forma un todo homoxéneo no que se define unha estética precisa. O *postbodyart* constitúe unha liña de tratamento para coas personaxes e as súas accións: o corpo fragmentado, arrincado, mutilado. Ceremonias nas que se celebra a vida e a morte cunha idea común que as percorre: o nacemento.

É unha declaración de intencións desde o comezo pero que, para levar-se a cabo, ten que pasar por resolver determinados conflitos e sobreelevar complicacións. Isto é: chegar a unha cidade nova e querer deixa-lo todo para quedar-se alí e por que non namorar-se outra vez. Todo aderezado cunha carga de maxia que non deixa de facer verosímil o discurso. Atopar-se tamén con aqueles a quen admiramos en lugares tan bohemios como os cafés de

París. Unha cidade onde a arte ten unha especial cabida porque dá lugar a inspiración.

The Evens son un dúo tan mítico como a traxectoria de Fugazi (e mesmo os grupos anteriores de Ian). Ela, a súa muller, Amy Farina toca a batería de xeito tan técnico como paixonal. El canta e toca a guitarra eléctrica - como non - e tanto berra como recita. Cabe dicir que ela non é nova nisto senón que tamén vén de grupos da escena underground norteamericana. O contundente "*Everybody knows you are a liar*" é un golpe na cabeza para quen sempre estivo a liar; é un cántico á que as cousas estean onde deben de estar.

Kexp de Seattle convida a Luluc para un concerto no seu estudo. Son un dúo home-muller con dúas guitarras: ela acústica e el eléctrica. Ela canta e fai-no con delicadeza, cunhas letras que describen situacións cotiás, reforzada, a súa voz, con coros del. Comunión entre elas. Xa non son novos pero soan moi frescos aínda que con un grao de son de antano, dunha época na que a lírica é a protagonista. Pero... de que falan? De ser *just friends*, de sentir o amor como algo que aínda está por chegar e de ser feliz nesa espera. Instalámonos por tanto na máis pura ficción.

Realizan eps de menos de 20 minutos e trasláda-nos a lugares fortemente exóticos nos que nos podemos instalar por uns intres. Con certa dose de minimalismo acadan resultados rompedores enmarcados así mesmo dentro da corrente electrónica e cunha voz que ora ben berra ora ben susurra como dá

mostra *People*. Animal Collective con todo non se deixan encasillar cuns produtos singulares que mostran a orixinalidade creadora do grupo. Porque non deixar-se levar por camiños intransitados e vivir sensacións entre o caos e a orde...?

Tweedy dá un concerto acústico en Desk Concert co seu fillo de 18 anos. Este toca a batería, que cobre con teas para que non soe demasiado estridente. O cantante de Wilco - o pai - leva a guitarra e pon a voz. 16 minutos de música entrañábel que testemuña a evolución intimista do líder do citado grupo. E a primeira canción, moi ovacionada, fala de esperar ao amor. Ségue-lle aquela na que recorda o seu matrimonio (o alcume dela dá título ao disco co seu fillo) e que ten un ritmo que vai *in crescendo* a medida que avanza o tema pero que non obstante se relaxa para dar cabida á voz.

Darklands é algo parecido a unha foto desenfocada, na que se ve a propia silueta e case non se recoñece; recoñecemos non obstante as notas místicas que aparecen no disco. Místicas porque levan a un estado de descomposición - para logo reconstruír - dos sentimentos para coa persoa amada ou canto menos pola que se sente unha verdadeira atracción. Porque ao fin e ao cabo do que se trata e de sentir e de face-lo cun bo libro de instrucións porque, como todo, tamén teñen que ter as relacións unha certa técnica. O que non impide que se actúe cun grao de espontaneidade e inmediatez

Son unha estrada sen fin nun deserto da fronteira entre México e USA que parece nunca rematar e que cando acabe con todo quedará no recordo por moitos anos (se cadra toda unha vida). Tan boa que desde a primeira vez semella que xa a tiñamos ouvido. Un toque *country* mesturado con psicodelia poñen o punto de foco no eclecticismo aínda así poderíamos dicir que é rock (sen máis). A música de The Jesus and Mary Chain é preciso escoita-la con gafas de sol e cun estado tendente á viaxe - interior e exterior. Pois como din "*ti quieres volver atrás*", a eses días nos que as mañás era máis que un café con leite e un xornal.

Chopin é un pianista polaco do século XIX representante do Romantismo, unha época na que o espírito do pobo nace, e con el os estados-nación. Con influencias de grandes compositores anteriores como Mozart (s.XVIII) e Beethoven (coetáneo). Xunto con este último representantes do citado movemento. Vinculado a Francia chegou a París en 1831 onde forma parte da vida cultural da cidade xunto con Victor Hugo ou Balzac. Mal de saúde decide trasladarme as Illas Baleares onde habita un tempo xunto coa súa esposa e fillos. Morre no 1849 e a súa tomba está no cemiterio de Père-Lachaise.

Keith Jarrett é un dos músicos de jazz de vangarda máis influentes destes tempos. Nado en 1945 nos USA tocou cos grandes sendo un grande el tamén (ten discos con Corea por exemplo e desde os 70 colabora con Miles Davis con teclado electrónico). As súas obras máis famosas son unhas improvisacións que fixo en distintas cidades - entre elas París - e que foron rexistradas unha vez que rematou o periplo. Cunha sensibilidade especial tamén se

atreve coa música clásica. Ten máis de 50 discos gravados e segue en activo.

En *La rue (qu'est à nous)* a atmosfera creada e recreada é a da gran vila francesa. O son do acordeón, sempre presente, fai-nos trasladar a unha cave onde tomar un viño quente. Despois de todo o que importa e construír momentos no presente pero tamén poder viaxar coa música a lugares do pasado. Porque hay cigarras sobre a terra podemos agardar un golpe de sorte acompañado previamente dun esforzo que ten que ser considerábel e mesmo decisivo - fenómenos que non son irreversíbeis - e facer del o comezo dunha nova andaina. *Je t'aime mais demain on ne peut pas savoir.*

Está moi mesturado co mundo da psicoanálise nacente e o mundo dos soños. William Blake nos seus gravados debuxa personaxes mitolóxicas pasadas polo visor da súa imaxinación. Mulleres durmidas que teñen pesadelos nos que un neno é levado por un anxo, rapazas aladas que loitan contra o demo, corpos deconstruídos na súa materia dando lugar a monstros con varias calugas, un coro de nenas que danzan no claro dun bosque, homes que escriben nun pergamiño sentados nunha rocha, cabalos brancos que saltan cara o sol e toda unha ladaíña de situacións e personaxes máxicas.

Heels of love ben podían estar na gran academia - quen sabe se máis tarde por obra dalgún dos membros - pero o que sabemos é que soan como tomar un zume de laranxa recién feito á mañá (sen torradas) porque baixa só e refresca. Escoitar o tema homónimo

redúce-nos a un estado mixto entre o primitivo e o moderno, cousas da época... un moucho branco asexo esa festa matinal na que non hai ningún convidado - agás vós. Repetir o novo nome das cousas para iniciar a re-existencia. Nomes novos, laranxas novas, mañás novas,...

É un dos máximos representantes da cultura mexicana e os seus murais poden ser considerados patrimonio da humanidade ou canto menos do pobo mexicano. Podemos atopalos no castelo de Chapultpec (entre outros lugares) xunto con obras doutros muralistas como Siqueiros. Estes murais representan as clases populares oprimidas polo colonizador pero tamén atopamos escenas da revolución mexicana e máis... A vida cotiá dos aztecas tamén está presente nalgunha das súas obras situadas estas no Pazo Nacional da Cidade de México. Tradición e vangarda definen o seu traballo artístico.

Braque xunto con Picasso é un dos grandes fundadores do cubismo. A súa obra pictórica non está tan divulgada como a escultórica, non obstante, nas dúas emprega para a súa elaboración formas xeométricas que responden a postulados minimalistas nunha época que aínda non o era. Co cubismo analítico realiza obras que son a expresión de obxectos descompostos até o punto de resultar irrecoñecíbeis. Emprega nos lenzos (sobre todo en bodegóns) unha gama de cores no que predominan os grises, cor que tamén está presente nas esculturas, realizadas a meirande parte en pedra.

Porque pode aparecer nas nosas vidas un algo que traspoña todo un ideario. Si, un algo ou un alguén que nos faga pensar se os nosos valores son axeitados. Á protagonista da novela de M.R. pasoulle. Atopa a unha muller que é todo o contrario a ela, e mesmo así (ou por isto) sente unha atracción case fatal. Son os contrapuntos os que nos fan poñer-nos en cuestión e mesmo dimisionar do pasado ou achegar-nos ao futuro con outra perspectiva. Ás veces somos nós propios os que nos facemos a nos mesmos cambiar outras son os demais. Por unha política do cambio(sendo fieis).

Unha vila devastada, unha terra devastada, un corazón devastado. Só as ruínas existen ao seu arredor. Eles, os amantes, non poden deixar de escoitar o ruído da guerra e recoñécen-se no leito pero non se aman, ou si pero non da forma que se quixerían amar (con paz). O corpo do amante ficou coma un segredo para sempre e as verbas que se adican versan sobre corpos mutilados. Imposíbel pechar os ollos. Hiroshima está morta, mortos os seus habitantes, morto o amor. *Oui je t'aime mais comment fermer les yeux?*.

A relación dunha muller co mar e co amor: o *deserto vermello*. Un delirante achegamento a psique da personaxe principal chea de profundidade. "*Os meus ollos están mollados*", como poderá ela ver con claridade agora. O home que está ao seu carón quere saber dos "comos" pero non deixa de facer un balanço superficial. Non a comprende, ou menos do que debería. Ela está soa. Co seu esposo e fillo pero soa. Mira pola fiestra, pero pouco tempo, o mar. Só pode mira-lo por un período curto de tempo.

Prefire a terra, saber o que pasa nela, pero non chega a entender.

El pardo: *"Las clases ociosas"*. Un tema que describe a situación pos-marxista na que a ironía é o fío condutor da evolución letrística. Situación que dende a revolución industrial se mantén na actualidade pero que coa expansión masiva do capitalismo fai aparecer máis clases ociosas. *"Eles comen caviar e mándannos comer porco"*. Porque un mundo sen desigualdade é posíbel (como?) con accións de solidariedade e non caridade. O traballo segue escravizando e non facéndonos libres. Liberdade, fraternidade, igualdade,...

Guilt é máis que un tema, é o resumo dunha actitude que se pode escoitar en casete. Unha viaxe sideral que nos leva a un planeta no que se poden pousar os pés, sobre materia. O ruído como parte dunha contestación: a de facer pos-punk mentres uns amigos fan unhas *"palomitas"* de millo. Un filme en 3 minutos que se move entre a liturxia musical e o comportamento rebelde. Berrar para deixar saír, deixar ir, ir ao encontro do encontro *"il n'y a pas de hasard il y a que de réencontres"*. En *WHPK* déixan-nos unha boa mostra do que se pode facer con raiba (e amor).

Non adscribir-se a ningún *ismo*, comezar de novo e desde cero e aínda así deixar-se influír por todas esas vangardas dos anos 20 das que Risco lle informaba. Manuel Antonio foi o representante da nova poesía galega que con todo se inscribía no ideario de defensa da cultura galega. Nos seus

poemas o mar e o amor son os grandes protagonistas, levándo-nos de travesía por confíns descoñecidos nos que pousar unha semente de metáforas que desleixan a trama para embarcar-se no instinto máis primario "*Eu tamén navegar*", facer visíbel a nosa existencia a través da arte, da literatura.

As espigas de Maruxa Mallo é unha desas pinturas que non se esquecen tanto pola compoñente visual como pola sensación que nos transmite. Nesa época era algo usual na arte galega o combinar elementos da cultura tradicional con imaxes formadas pola inercia con outros movementos como o surrealismo. Así esta peza pintada con audacia é unha mostra da internacionalización, sen deixar de ter en conta as raiceiras galegas. Porque o millo (e todo o que hai arredor del) é un acto performativo da Galiza con longa tradición que se pode inscribir na vangarda ao trata-lo creativamente.

What is dada? Dada is dada dada dada dada. E así até o infinito, porque todas as brúxulas marcaban ao teu corazón reflectido nun espello, movéndo-se cos latexos. Ao final non quedou materia, só transcendencia metafísica e o son de dada dada (así ate o infinito). Despois da mañá xa veu a noite - durmías tanto - e cadanseu abrigo foi colocado no percheiro - dada dada - agás as mangas, cortadas. As sinécdoques resucitaron en dados dadas que foron tirados ao chan: un 1. Só podía quedar un? Ese serei eu - dixo.

Como poñer en relación a cidade e o mar? Pj fai-no. E cunha canción que é toda unha declaración de

intencións: albergar a natureza na urbe e senti-la como unha parte xa constitutiva desta. Pero neste disco hai moito máis que certezas. Tamén hai preguntas, aquelas que nos facemos almorzando un café só e sós (se cadra cun disco) para enfrontarnos ao día a día que augura un encontro, insospeitado aínda que sabendo que vai suceder. Poñer-se diante do futuro, facer que este incluso nos teña medo. *Horses in my dream*.

A *memoria* é unha pintura que impacta, como por outra parte, toda a produción surrealista. Xogando coa mitoloxía clásica pon no foco un busto grecolatino que é o achado da conciencia. Busto atravesado por unha bala contemporánea que o fai situar-se subxectivamente nun lugar de confrontación: a guerra. Pero esta é unha guerra contra o cotiá que deixa ver o que temos detrás (o ceo e as nubes) e deixa ver tamén un telón de fondo como é a apropiación dos espazos xa baleiros. O rostro incólume por dentro transmite a paz esperada para todas as nacións.

Atoparás ao home da túa vida está concebido como se dunha ironía se tratase. Despois dun matrimonio falido no seu solpor preséntase a oportunidade no ocaso da vida de atopar de novo o amor. Tráta-se de recoñecer que nunca podemos deixar de ter esperanza en conseguir o home da nosa vida, que como neste caso, chega cando menos o esperamos e, cos condicionantes de ter unha relación anterior na que el te deixa por unha muller máis nova. Somos diferentes en cada etapa, nun devir ou revolución persoal permanente; e cada etapa ten as súas oportunidades.

Violeta Parra tan lúcida e sutil infire na música tradicional o punto de vista dela mesma, isto é dunha muller. Tradición que se adoza con visións propias do amor. Unha visión que pon o foco na perda... *Que he sacado con quererte*, é así unha viaxe polos *locus amoenus* comúns dos amantes. A el diríxe-lle palabras tales como "ingrato", que non soubo apreciar os momentos que viviron xuntos: ver a lúa por exemplo que co tempo non mudou (pero eles si cambiaron). Unha ladaíña de seres - achados na natureza - que os contemplaron o un a carón do outro seguen existindo pero xa non así (como antes).

Obedient Grounds en *The viewer* é un achado no medio dun deserto, aquel percorrido con sede e fame, moita fame. Aínda que non nos alimente o ventre si deixa pouso en nós e na nosa concepción da música. Ruidismo, sintetizadores e máquinas varias para poñer-se ao servizo dunha idea: a de avanzar contra o vento - agora xa polo mar - e descubrir intencións desestabilizadoras que son o preludio a unha nova etapa: a da percepción de sinais entre berros que claman un estado de hiper-consciencia, a mesma que se visualiza cando estamos cegados polo sol.

Swans son o grupo maldito que logrou saír da invisibilidade para facer-se un oco no campo musical. A experimentación xunto con fórmulas máis xeneralizadas son a chave para chegar a un público que exige calidade e novidade. *Love will save you* é máis que unha canción de amor, é un poema sonoro. Alí onde a canción nos chega ábre-se o xogo de

identificar-se e de face-lo ouvíndo-a como un sinal do destino. O amor salvara-te e fara-o dun modo tan sutil que case sexa impredicíbel no seu método, pero non así nas súas consecuencias.

Bauhaus asinan temas que son invitacións a unha viaxe ao interior de nós mesmos para acicalar a existencia con verbas ficticias que deben chegar a ese punto máis profundo do noso ser. Unha proposta ruidista que con todo dá cabida a temas máis plácidos nos que o piano se sitúa como protagonista (sobre todo na apertura) en temas como *Who killed...* nos que as luces secretas emitidas por un alguén descoñecido nos fan iluminar un almorzo no que non hai animais mortos. Tan só a morte da palabra silenciada. A morte do silencio.

El día que me quieras é un canto ao romanticismo, ao máis puro amor tinxido con olor de rosas frescas. Gardel, sempre tan achegado ao sentimento, pon na súa singular voz unha balada-tango que xa fixo historia. Ateigado de referencias á natureza emprega metáforas para dilucidar a emoción que sentirá cando esa muller o ame. Todo cobrará sentido, chegará a harmonía e xa non terá máis feridas pois estas serán cicatrizadas por ela. Cantada e recitada por momentos, chega a nós desde o máis profundo e fai-nos ser cómplices da espera.

Pode ser considerado un fillo do surrealismo mais a obra de Miró está cargada de estilo *sui géneris*. Un pintor de vangarda que reifica a abstracción e que dá a luz lenzos que son soños, soños irresistíbeis que antepoñen a imaxinación á execución. Dotadas

dunha carga de cor irreprimíbel as súas pinturas fan achegar-nos a mundos onde o puramente estético xoga coas visións dun imaxinario que se sitúa entre a diversión e a elocuencia. Respostas a un mundo cada vez máis complexo dan conta do enorme universo interior deste pintor que reclama a antítese do canonizado.

Duras ten unha vida marcada pola ausencia sobre todo na súa infancia. Nada na Indochina francesa é aos 18 anos cando deixa este territorio para instalar-se en París. Ausencia pola morte do pai e un irmá e así mesmo pola figura da nai que a deixa en desamparo desde nena. O feito que máis a vai marcar na adolescencia é a relación cun chinés 20 anos maior que ela e que levada á literatura vai ter o título de *L'amant*, escrito nas últimas décadas da súa vida cun éxito considerábel, por outra parte como outras novelas da autora, tales como *L'amour* ou *O xardín*...

Srasrsra levan xa uns anos provocando ao público tanto coa súa posta en escena como cos seus vídeos. Un grupo de dous que fan moito ruído con letras que non nos deixan indiferentes como *Chica joven*, unha apoloxía do baile. Outros títulos como *Tú que miras*, son un alegato ao punk máis primitivo que nos pon diante dunha situación na que se afastan das miradas alleas. Crean a súa personalidade como grupo por unha actitude descarada e case biográfica - da biografía meta-formada - que se escribe a golpe de batería e rabuñada de guitarra.

Terremoto Sí disólven-se pero déixan-nos - xa na historia do punk cruñés - arredor dunhas dez cancións, publicadas por discos porno e mama vinyla, que poden ser tan realistas como surrealistas pero que en todo caso e por riba de todo nos fan pensar en mundos a parte nos que poder adquirir uns folios grandes para seguir escribindo letras. O seu nome ten moito a ver coa súa música pois estamos diante dun grupo no que a velocidade e a furia está ben presente, véxa-se nos directos como na gravación do seu único disco. Escoitaremos a partir de agora unhas reliquias.

In a sentimental mood, léva-nos ao final dun roteiro xa andado e coñecido que nos provoca a sensación de consciencia e recoñecemento e que nos fai alcanzar un estado de calma que se conxuga cun certo grao de estupor - pois sempre achamos novas vías de comunicación e entendemento - aquel que nos proporciona a consecución dun estado no que a sorpresa é un factor a ter en conta para a realización de accións nas que os mitos son xa só unha reliquia e este é un tema de 4 minutos tocados pola maxestosa man de Coltrane.

Bill Evans (1929-1980) as influencias do impresionismo de corte clásico europeo son fundamentais para o desenvolvemento das súas composicións, influencias nas que se apuntan nomes como Debussy ou Ravel e este á súa vez condiciona a entre outros Hancock. As notas que emanan do seu piano fan aterrecer as estrelas e xogan coas raiolas de sol nun cosmos no que nos podemos deleitar e deitar para absorber o fluxo da música creando unha cosmogonía para cada un que a escoita que pode ser, como non, tamén compartida. Escoitas

colectivas que redundan nunha comunicación efectiva.

Acollida a súa obra no seo das vangardas (as históricas e as neo) Tàpies (1923-2012) constrúe-a tendo en conta os postulados do informalismo que así mesmo remiten á abstracción. Chea de simbolismo está composta de alusións metafísicas nas que reflectir un punto de vista con respecto á existencia, aquel que pon en valor a realidade creativa como factor de constitución dunha identidade - móbil - que se achega ao humanismo (e polo tanto a Sartre). En canto á realización das mesmas, son produto da pintura matérica, incluíndo no lenzo area, cemento, arxila, etc.

Frank Stella é coñecido por ser un dos principais representantes da abstracción pictórica e mesmo do minimalismo, non obstante con respecto a este varía a construción dos lenzos empregando non xa sobre todo o branco e negro senón as cores. Nel achamos influencias inevitábeis de Kandinsky, que desde Rusia impregnou a arte de USA - tamén de Europa occidental-, e tamén do expresionista abstracto Pollock. Moitas das súas composicións achégan-nos á técnica do *collage*, sendo un dos primeiros en introducir materiais como a madeira nelas.

A improvisación como factor creativo, Monk acólle-o como consubstancial á arte musical que, elevada ao rango de espiritualidade, constrúe unha espiral jazzística na que deixar o seu talento. Si, tamén a negritude foi un elemento destacábel na súa traxectoria - como en moitos outros nomes do jazz -

facendo das composicións un movemento político, aquel que quere dignificar o valor dos homes e mulleres negros en loita contra o racismo perante unha sociedade maldita na que prolifera a alienación e que actúa como opresora, mais tamén en función dun vínculo común simbólico como liberadora.

Innovación e ruptura, achados e transformación. Dándolle especial relevancia ás cores forma un meta-universo no que a figura se descompón á maneira dos cubistas e surrealistas pero sendo xa produto da modernidade posterior - á que se adianta - e das novas vangardas que rachan coas anteriores (dos anos 20, da que forma parte nun primeiro momento) e poñen no foco da historia da arte un novo punto de partida: o comezo do expresionismo abstracto. Foi denunciada a súa obra polos nazis considerándoa estes como arte dexenerada.

Blood diamonds con *Heart* fan un exercicio de compensación emocional levando ao extremo a súa concepción da música e condensándoa ao mesmo tempo. Pinceladas de electrónica rezuman na súa sonoridade facendo que o baile se converta no medio para a consecución dun pracenteiro estado anímico e na terapia para afastar os malos augurios. O ritual da danza descomposto en fragmentos rítmicos cos que reflectir e dilucidar a emoción - ela soa - deixando a razón sentada nun cómodo sofá dunha galería de arte.

B.R.M.C. é un disco que nos aboca a un presente concreto, aquel que se escribe con maiúsculas e que

anima o voo dos corvos - animais tan pouco domésticos como os tigres - facendo desta hora un diálogo coa contemporaneidade - a do rock. Todo vai suceder por e para este. E mentres tanto queda encher os ocos. Cubrir os feitos diarios cun veo de compoñentes líricos, intimistas e ao mesmo tempo universais. Recalcar o baleiro dunha praia abandonada e por nós novamente habitada, como se da re-apropiación da natureza se tratase.

La cruz verde é unha canción pausada que destila cotidianidade e *savoir faire* (no que á lírica se refire). Unha composición na que se desvela a razón de ser da respiración - profunda por primeira vez - na que o silencio pode ser o factor x das mesmas vivencias. Porque as camisas de cadros ficaron no fondo do armario e os berros dos nenos no xardín fan-nos pensar que aínda hai vida máis aló da poesía. Pero aínda non sabemos de onde provén esa cruz, verde, sendo tamén o de menos. Medo a caer, a non respirar - por primeira vez. Pintemos os nosos beizos de cor vermella.

Deep concentration agroma sementes de espiritualidade que nacen dunha escoita que tamén pode ser despistada, pois atópa-nos en cada volta da esquina. Andar para levar o ritmo na ruta, aquela que nos leva á capital, ao centro, á vila, esa que nos acolle como se nunca deixáramos de estar alí. Un paseo polas profundidades. Un anaco de existencia que vén da man da música e da viaxe. Propoñer epitafios para a morte de cada día, reconstituír lembranzas coa dor do nacemento. A concentración como maneira de entrar e saír do trance. Perecer como as follas caducas, que sabemos que van volver á arbore.

Nurse with wound: un taladro para furar a parede e colgar un espello no que ver-se de vez en cando. Só de cando en vez. Porque o rostro non é alleo ás translacións do tempo e espazo. Un lugar onde contar o paso do tempo: o rostro. Un obxecto para ver-se en abismo. Unhas coordenadas para transitar na epopea dun mito. Esculpir no tempo, co tempo, ao tempo e reiterar a dúbida da similitude dunha escultura co corpo real. A erosión de esa escultura é tamén este disco. Un cálido reencontro coa materia, unha re-existencia (múltiple e acumulada).

O enigma desvela a decadencia do xénero humano até o punto de valer-se da morte como medio. Un ser raro, moi raro que vén sendo produto do desleixamento e a barbarie. Porque non hai vida plena senón hai comunidade e porque é moi triste que haxa persoas que non poidan vivir nesta, achamos, nas súas propias palabras que para el é mellor estar illado, esa é a súa escolla - que por outra parte tivo que abandonar. E abonda con tocar o piano nunha festa da alta sociedade para sementar as dúbidas sobre o seu comportamento. Inusual, sofisticado e salvaxe.

S/T é unha fosa no fondo do océano, ferida pola erosión e recomposta. *But not with you...* que será do soliloquio nas escaleiras sen que ti o escoites acochado. E a luz entra pola fiestra que da ao bosque no que asistimos á tala das árbores que o deixan baleiro. A auga cae sobre eles xa arrincados da terra e fai que xurdan pólas, que manteñen viva a materia. *I will be born again*, outro punto de

partida, o que nos sitúa no obxectivo desa cámara que levas para facer retratos. Non só. Outro punto de chegada no que asistir a recomposición da escena.

Siouxie ben podería ser atopada na barra dun bar no que penduran esqueletos e onde se escoita música que pode ser dela mesma. Non é unha artista radical pero tampouco deixa de se-lo. *Waiting for me* é unha maneira de dirixir-se con ousadía a un ti que escoita. Algunhas das súas cancións lévan-nos polos roteiros do barroquismo lírico e técnico até chegar a un círculo de convidados que se moven arredor do lume e que manifestan os seus desexos a través dun conxuro. Escuridade con claridade (a esta última axúda-lle o magno satélite) que se irmandan.

Zen Arcade é un disco que ben se puido facer nun depósito de coches, alí onde atopar xoias que poden ser devoltas á sociedade de consumo. Con toda a forza transpórtan-nos ao eido do salvaxe, pero daquel xa domesticado, que impugna un ideario no que faltan cataclismos e saltos ao baleiro - mellor metafóricos - os cales son siluetas na noite e almorzos na mañá, obviando os cambios de perspectiva por seren un plano secuencia que nesta ocasión dura unha hora 10. E até onde chegar? Até o parking máis próximo. Maletas e metas.

Becuz é outra forma de escribi-lo pero trata-se do mesmo: afondar nas profundidades dunha máquina de lavar para atopar-se con pedras que caen dun peto duns pantalóns vaqueiros. Algo así como un tesouro domesticado porque as xoias tamén se meten na

lavadora (si, por descoido) e tamén se erosionan - como o amor, díganllo a Kim. Porque non é unha canción tímida senón un alegato: o da liberdade. A realidade pode volver-se máis real cando achamos un anaco, aínda que só sexa un anaco, doutras existencias. Duras elas como a pedra, valiosas elas como un tesouro.

Os deuses en Mesoamérica (así en plural) dan conta dunha realidade mística diferente á occidental na que só hai un deus. Así achamos esculturas que os representan nas que as figuras dos mesmos van acompañadas de elementos da natureza. É o caso do deus da choiva representado con mazarocas de millo xa que é responsábel da colleita. Pero tamén é deus da tormenta, dos raios, remitíndo-nos aquí a unhas atribucións pexorativas e destrutoras que se relacionan co ígneo. Esta peza exhibe-se en Oaxaca no Museo nacional de antropoloxía e leva o nome de Cocijo.

De espaldas al patriarcado asinan letras que nos remiten ao imaxinario libertario pero non aquel dos panfletos senón das profundidades, das mesmas relacións véxa-se neste caso as dunha rapaza co seu compañeiro e din poñéndo-se na voz del "*un grupo de mulleres por que non podo estar eu*", e responden apelando á sororidade, aquela que une a mulleres nunha loita común. Pasaron moitos anos desde o movemento sufraxista pero non tanto desde os 60 cando se consolida o feminismo. Que existan bandas como esta fai pensar que non todo está feito.

Ohio é unha cápsula de vitalidade asinada por Damien Jurado, autor sensíbel, encantador. Porque sempre vai haber algo ao que cantar e por que non, isto pode ser á familia ou a súa metonimia, a casa. Esta está onde está o noso corazón, o cal permite constituír-nos como suxeitos nómades (en perpetua transformación) coa alma sempre pendente de verbas, feitas cancións, que emanan do máis profundo do corazón. Fai moito tempo que non se traslada a esoutra casa aló onde cruzou pontes (que o unían a ti e que agora están ardendo), pontes antigas como o amor, como as casas.

A *metamorfose de Narciso* pintado segundo a imaxinación de Dalí dá mostra da dualidade do ser humano nun contexto peculiar empapado de surrealismo. Si, é unha obra surrealista pero está ben trazado o mito e non deixa de ser clásico por volver ao mesmo. Unha consigna implícita: deixar-se de ver no espello para ver ao outro, o que de nós se oculta no outro nun proceso de aceptación da alteridade no que sexamos cos outros unha identidade múltiple que acada un estado de recoñecemento das diferenzas e similitudes para afrontar os retos da sociedade mundializada.

Remordementos é unha canción total, que se pecha en círculo e que se abre a cada acorde para resultar un algo que se parece ás cantigas de amigo. Non deixar de sorrir, ante as adversidades: aquelas que poden ser as de atopar-se co mozo da nosa amiga. Non é unha historia de poligamia senón de amores que morren e amores que nacen, nunha eterna xeometría que da paso ao novo. E nese tránsito a risa tonta, nunha melodía eterna, a do namoramento,

que sitúa aos amantes nun contexto no que é probábel escoitar os discos do sr. chinarro.

Nace e morre no século xix e é un dos nomes que fixeron historia. Chopin representa o romanticismo musical europeo sendo este por outra parte de nacionalidade polaca. A súa imaxe é conservada nun daguerrotipo datado do 1846 feito por un fotógrafo francés en París, cidade á que chegou no outono de 1831. O seu primeiro concerto foi un auténtico triunfo e deu que falar no entorno cultural parisino. O levantamento de novembro en Polonia provocou que saíra do seu país sendo polo tanto un exiliado - tamén interior - aínda que a música polaca estivo presente na súa obra.

Clara Schumann foi unha compositora e pianista alemá que viviu no século xix. As súas obras destilan toda a maxia do romanticismo levando a liberdade a unha posición ineludíbel no ser humano, aquela que inspira obras de arte, xa sexa en pintura ou como nesta ocasión na música. Elevar a alma a un punto de inspiración permanente e non retorno, facendo desa vía a única opción posíbel. *Piano works* ten a delicadeza e a forza axeitada para ser considerada unha obra maior que presupón a consideración de estar falando dun xenio creativo.

Bodegón con persiana está na Tate de Londres sendo unha das pinturas precursoras do cubismo e que data de 1914. Nela aparece un anaco de xornal que leva por título "*socialiste*" o que pode deixar rastro das ideas do pintor - Juan Gris - nunha época marcada pola revolución rusa e a aplicación dos

presupostos marxistas que por outra vía derivarán na socialdemocracia, algo afastado da ideoloxía do autor de *O capital*. Os vangardistas nesas datas dos anos 10 e 20 miraban cara os procesos revolucionarios da mencionada Rusia pero tamén, como non, da revolución mexicana que a precedeu.

A lingua e o estilo como elementos descifráveis da poesía moderna, os únicos que a caracterizan - e como contrapunto ao real - velaí o grado cero da escritura. Apartar-se do real pode ser irrealizábel, non obstante, pode adquirir-se un certo nivel de independencia sobre el. Unha escrita neutral como a viu Barthes nas novelas de Camus, particularmente en *L'étranger*. Resulta así unha literatura *sui générés* realizada coa consciencia de ser artificio, de ser produto e tamén de ser autónoma e que así mesmo ten como consecuencia unha reconciliación co mundo.

Soan como unha racha de vento no deserto, aquel que nos fai sentir o desterro, o desterro ficticio. Balánza-nos cara o descoñecido pero déixan-nos coordenadas polas que guiar-nos. Bitchin bajas son un super grupo que fan da electrónica o seu superego, cargado de boas vibracións, secretas e ensoñadoras. Perfecto para unha banda sonora dun filme que aínda está por facer. A melodía cambia xusto no momento en que o necesitamos: outra perspectiva, outro vieiros, todos eles polos que transitar, acelerados. E a fin nunca chega: un bucle.

Eric Satie morre no 1925 e deixa un legado musical que fica e ficará na historia universal. As notas deslúzan-se no piano para fluír co sentimento. A abstracción das pezas elevan ao rango do sublime as súas composicións que se achan despois do xogo de buscar-se ao deixar-se levar polas emocións. En definitiva unha auténtica delicia escoita-lo ao piano, instrumento que foi para el un campo de experimentación que ten influencias do impresionismo pero que convoca xa un certo minimalismo imperante durante o século xx.

Bodegón con mazás e laranxas de 1895-1900 é unha obra de carácter clásico que respira impresionismo cunha tonalidade ocre e azul na que o branco tamén predomina. Unha obra cuxo fondo pode asemellar-se a unha composición cubista pola xeometría e os difuminados. Nunha perfecta sección áurea a froita sitúa-se no lenzo tendo o peso decisivo, non obstante tamén acubilla unha xarra de auga na que están debuxadas flores que intensifican o seu carácter ledado e alegre. Sinalar este aspecto supón dar-lle vida aos obxectos e atribuír-lles cualidades por tanto que non son propias deles.

Composición en vermello, amarelo e azul data de 1926 e está influenciado pola revolución cubista. Con todo xa está inmersa no movemento de vangardas, e adianta o futuro minimalismo pero cunha maior importancia da cor. Sendo estas as tres cores primarias o lenzo é unha oda ao xeometrismo que o relaciona co concretismo e mesmo avanza tamén o expresionismo abstracto - que aparecerá unhas décadas máis tarde nos USA. Unha oda ao modernismo nos tempos da arte pre-moderna culmina coa

constatación de que hai artistas que se posicionan como pioneiros do que estar por vir.

No retrato que realiza Modigliani de Juan Gris vemos os trazos que se perfilan como unha extensión do pincel, como un certo grado cero da pintura onde a enigmática presenza dunha áurea *sui génèris* nos achega ao pintor cubista dun xeito tan excepcional que nos leva polos roteiros da comprensión da súa alma, se esta pode ser intelixida. Reálzan-se os seus ollos e o seu ollar está cheo de maxia, axexando ao espectador da obra, que por outra parte non deixa de sinalar-nos as características comúns a todos os lenzos do italiano. París outra vez como epicentro da creación.

Nos murais de Pollock a cor enche a superficie de modo que é complexo distinguir figuras, non obstante estas forman parte da esencia das súas pinturas aínda que se agochen. Unha multitude descomposta - como se se tratara dunha guerra destruindo e mutilando os corpos deixados á barbarie. Non hai baleiro, o visual ocúpa-o todo, non hai espazo para o lenzo en branco, as imaxes resultantes abranguen a nosa totalidade, non saturándo-nos senón facendo multiplicar os significados. Representante do expresionismo abstracto, deslucida a emoción e transpórta-nos a universos creados *ad hoc*.

A danza vén sendo unha pintura na que as figuras - pouco perfiladas na súa constitución - ofrecen unha perspectiva de conxunto sobre un fondo abrupto por indefinido que nos achega do lado da sinerxias,

aquelas producidas polo movemento que constatan a existencia de fluxos entre os corpos que acadan ritmo, trasladándo-nos ao eido da comunicación efectiva, a da praxe na festa coa que se pretende un estado de embriaguez composto polo seguimento de liñas que non están trazadas senón que se intúen formando un círculo imperfecto no que bailar até caer exhaustos.

Curros adíca-lle un poema a Rosalía morta: *Na tumba de Rosalía*. Neste poema recoñéce-se o afecto que Curros tiña por ela, vindo mesmo de Cuba para cantar-lle na súa tumba. En Cuba residía por non atopar traballo na Galiza e desde alí achéga-se para honra-la. Destila unha morea de sentimento e de consideración que desvela a profunda amizade entre os dous (agora xa fitos do Rexurdimento xunto con Pondal). El ofréce-lle flores coas que cubrir a alma. Ofréce-lle versos cos que acompañar esa outra existencia. Fala sobre a pedra, que se erosiona... e sobre o amor que non morre.

Bos amores é o título dun poema de Rosalía de Castro incluído no libro *Follas Novas* e nel retráta-se un estado ideal onde o amor é o protagonista. Pero non un amor calquera senón o bo amor, aquel que nos dignifica, que nos suaviza que nos fai incluso máis fortes. Aquel que se asemella á primavera en flores e cores e que nos leva por sendas nas que transitar con harmonía. En contrapartida *Amores cativos* describe outra situación: a dos amores negativos que provocan sufrimento e dor. Elixamos os bos.

The Velvet Underground & Nico con portada de Andy Warhol é xa un fito na historia do rock. Todos son grandes temas e respiran moita frescura parecendo mesmo contemporáneos - do século xxi - pois mantén actualidade e tamén un tanto de vangarda ou de modernismo. En *Last Days* escoitamos unha canción diexética á narración do filme, bailada por un dos amigos de Kobain despois de chegar de festa a modo de *after* na mansión onde residían. El, Kobain estaba preparando un espaguetes pero debido ao seu "posto" rematou por comer uns cereais.

Frederic Leighton asina *Electra at the tomb of Agamenon* e retrata unha muller con forza (aquela que aínda conservamos coa dor) na que resalta a túnica negra que a cobre case por completo, tendo o rostro virado cara arriba como clamando ao ceo mentres que, abaixo, a tomba co corpo inerte do heroe se mantén ao seu carón cunha columna dórica debuxada nun primeiro plano. Os tons ocres de todo o lenzo rezuman calma e sofisticación aquela do pranto, dos rezos, e tamén a dos recordos. Os seus pés - os dela - están nús tocando o mármore, pétreo, como un suspiro, como a morte.

Engels na obra *A orixe da familia, a propiedade e o estado*, veicula un discurso arredor da cuestión patriarcal que se quere iniciada co nacemento dos estados, argumentando que a sociedade pre-estatal era matriarcal e remíte-nos ao mito de Electra para constata-lo mediante o mito. As Erinias defensoras do dereito matrilineal vingán na mitoloxía grega a morte da súa nai por parte de Orestes. Vemos que na sociedade grega clásica fórman-se as ideas que aínda influencian a nosa sociedade sendo estas

portadoras dun discurso que convida a repensar o presente.

Cando comprendemos o porqué da existencia dalgo - véxase a arte - chegamos a un punto de inflexión no que as coordenadas de espazo-tempo maniféstan-se como portadoras dunha experiencia efectiva que nos permite encadrar as ideas para facer repouso na comunicación eficiente, aquela que distingue o verdadeiro do falso. Pois ben é arte o que é verdadeiro. A verdade pode ser entendida como a autenticidade (nun mundo cheo de simulacros) e porta unha concepción universalizante, atendendo as diferenzas, nun todo que pretende ser posto en cuestión.

A Internacional Situacionista créa-se como unha organización cuxos obxectivos son acabar coa opresora sociedade de clases e co capitalismo e isto acontece nos anos 60, época de revisión do marxismo ou da súa neo-visión. Nun plano máis pragmático son favorábeis a constitución de consellos obreiros que así mesmo nacen a partir do maio do 68 e por outra parte ao seguimento de folgas e á ocupación da Sorbona. Non obstante a IS non vai durar moito por dimisión dalgúns dos seus membros, sobre todo polo que respecta a súa posición á función que debe ter a arte.

Guy Debord en *A sociedade do espectáculo* analiza as relacións entre o ser humano e a produción de imaxes sendo estas o resultado dun ataque mediático no que se pretende manipular a información e substituí-la por ditas imaxes para así crear un

imaxinario visual no que os patróns patriarcais tamén están presentes (véxase no seu homólogo documental imaxes que van destinadas ao público masculino). Publicado no ano 1967 forma parte das reflexións situacionistas e enmárca-se no comezo da pos-modernidade, aínda que ten a ver coa *avant garde* e o marxismo.

"Despois de todo isto non está tan mal" ou de como seguir coa dinámica paralizadora da que, por outra parte, pode saír unha alta compoñente creativa, se dentro da mecánica cotiá hai espazo para a arte, tamén a literaria. E finalmente decidir erguer-se da cama, mercar algo de comida, pero finalmente non, e afaste ao escuro da habitación na que soan unhas notas desafinadas de guitarra para ter presente ese impulso musical no baleiro dun abandono, tamén espacial e así mesmo mental que nos conduce por roteiros insospeitados, así é esta canción e así está: derrubada.

Popol Vuh é o libro sagrado da comunidade maia kiché composto por relatos que intentan describir a orixe da humanidade. Foi traducido ao alfabeto occidental no século xviii e é un dos escritos que xa pertencen ao cánone literario guatemalteco - no que convive con obras de autores en lingua española e cunha cultura crioula. Así esta formación do cánone atende tamén as exixencias sociais dun colectivo indíxena que tamén ve na literatura un elemento indispensábel de cohesión social. Estamos perante un exemplo de hibridación (como ocorre en toda América Latina).

A negritude e algo máis que unha idea: é unha ideoloxía na que se retratan identidades múltiples que converxen nun mesmo concepto que reivindica a pertenza a un imaxinario común que pon en cuestión o *status quo* dominante desde a súa formación é dicir, a supremacía dos brancos - ao cal podemos engadir home e occidental. Se pensamos en Billy Holiday esta é unha representante deste movemento que sofre *d'ailleurs* unha dobre marxinalidade por ser negra e por ser muller nunha sociedade multicultural na que se intenta escoitar múltiples voces e que convivan, todas elas.

Aviador Dro, desde 1979 no estado pos-franquista, defenden unha concepción da música na que a loita de clases está presente até o punto de subtitular ao seu grupo co suxerente concepto "obreiros especializados". Un feito que vén de poñer no foco da cuestión a solidariedade cos traballadores e dos traballadores entre eles, os que, unidos, poden fraguar a revolución, como así aconteceu cos soviets da urss - aínda que o que veu despois non teña a ver coa proposta inicial - levando á práctica a teoría comunista e os postulados marxistas.

Ondas do mar de Vigo é un fito da lírica medieval (a cultivada esta en galego-portugués até o século xiii) destacando nesta cantiga de amigo o feito de estar contextualizada nun espazo no que o mar é o protagonista - lembremos as palabras que din que o mar é o cambio constante - pois aquí o mar é así mesmo o confidente e o lugar da espera. O amigo non está presente, quizais nin tan sequera o coñecemos pero a súa figura é o centro, a causa da acción, o motivo de agardar. Agardar ao amado, ao amigo,

sendo a figura feminina a actante, nun acto que é a espera.

Edipo rei vén á actualidade polo *Antiedipo*, non obstante a obra ten interese *per se*, sen minguar a importancia da actualización do mito. A través dunha narración aristotélica enfrontámo-nos á historia sendo lectores omniscientes que, se dalgún modo puideramos daríamos-lle as chaves ao protagonista que sen coñecer tanto coma nós decide o seu funesto final, non dubidariamos en face-lo. Porque dunha traxedia se trata, as persoas retratadas son abocadas ao sufrimento e á morte nunha conxunción de factores que os sitúan como personaxes que teñen o destino prefigurado (Delfos así o afirmou).

O concretismo que xorde en Brasil liga a poesía e a música nunha relación indisolúbel que responde a postulados artísticos que abandonan o realismo imperante na década dos 50. A poesía concreta está influenciada e producida por unha mímese coa imaxe plástica xurdindo obxectos literarios que tamén son imaxes *per se* e que van dilucidando todo un entramado de ideas que cruzan fronteiras artísticas facendo delas unha arte total - ou case - na que as formas xeométricas esenciais como a circunferencia teñen protagonismo, subordinando a cor e facendo fincapé na estrutura.

Koolshades é unha canción na que se asubía e se fai con todo o ritmo e harmonía posíbel para deixar escoitar en primeiro plano ás guitarras eléctricas que son por outra parte as grandes protagonistas.

Máis de 2 minutos de viaxe a través dun tema na que se intúe a mensaxe, aquela que porta un significado múltiple e que nos fai avanzar cara un lugar descoñecido pero que resulta mesmo agradábel e que magnifica o sentimento de comunidade pola identificación da paisaxe. Son de Baltimore, escena na que se coce moito rock pos-moderno, ruidista e alegórico.

Ana Hatherly é unha escritora vangardista - das segundas vangardas do século xx - que é representante do experimentalismo. Os seus poemas insíren-se no modernismo portugués e atenden a influencias que van desde Apollinaire até os anagramas chineses. Estudou cinema en Londres e os elementos que definen a arte cinematográfica tamén están presentes na súa obra. Destacábel é tamén a intención de crear produtos que teñen que ver directamente coa súa biografía e o seu nome, modulado, forma parte da estética de moitos poemas, que responden a postulados innovadores.

Nace no 1965 en Uk e segue a facer arte, eso si, rara, moi rara. Nela emprega animais, en formol como tiburóns no seu medio natural: a auga. E é esa mesma auga a que lle proporciona o rol de moldeador doutras realidades, neste caso o medio acuático. Pode parecer macabro, pode non gustar pero impacta, e mesmo podería ser anti-ético. A súa obra máis importante é *A imposibilidade física da morte na mente de alguén vivo*. O tema fundamental é a morte tamén son cotizadas as súas caravelas con dentes humanos e diamantes. Outra dimensión.

Homogenic encerra unha canción que nos planta noutro planeta. *Pluto*, un reduto electrónico para deixar-se levar como mínimo a outras latitudes, as que son etéreas e máis relaxadas con respecto á lei da gravidade. Porque os propósitos son os de atopar novos puntos de intersección que nos unen co outro, co diferente, co descoñecido e no que o baile está presente. Un baile no que nos collamos polas mans e formemos un círculo como se dun ritual se tratase para logo soltar-nos e volver cada un á súa cápsula, ao seu corpo.

Nike Savvas propón na instalación *Atomic: full of love full of wonder* que a función da arte estea asociada ao xogo. Este aspecto lúdico léva-nos polos roteiros do pracer *per se* e trasláda-nos a un mundo creado para o goce. Centos de globos pendurados de fíos transparentes con diferentes cores nas que predomina o laranxa fan despertar a nosa imaxinación para trasladar-nos a unha feira na que mergullar-nos sentíndo-nos rodeados de fantasía. Esta que provoca a ledicia da explosión cromática e a forma circular, como parte dun estado harmónico aínda que caótico.

Duel at the sun é un filme que non deixa indiferente, sobre todo polo seu grandioso final. Nel combínan-se todas as paixóns e tamén as pulsións máis importantes: a do amor e a da morte. *Eros* e *Thánatos* unidos nunha mesma secuencia que nos remite á vinganza e á vitoria. Unha vitoria na que unha aperta vale máis que o disparo dunha bala. Combinación de emocións e sentimentos que mesturan sen saber cal é máis forte, máis poderoso e que motivan a acción no espazo desértico do *western*.

Unha sinfonía de texturas sonoras habitan este disco de Arcade Fire, *The suburbs*. Un coche antigo que se para diante da exótica palmeira dunha casa que poida que non estea habitada. Non hai ninguén: estamos na espera. A soidade da espera fai-nos ansiar o outro, a sociedade, a estrutura, o sistema, nun contexto antisistémico no que cada cambio é unha melodía diferente - como no disco - e na que nomes de cidades como San Francisco activan a posibilidade de emprender unha viaxe (aquela que nos fará retornar coñecendo sabores de froita novos).

Tapiès morre no 2012. Considerado un dos representantes pictóricos da vangarda catalá ofréce-nos todo un mundo plástico *sui generis* polo que transitar. Os seus lenzos poden ser explicados desde concepcións pos-modernas na que a mestura de materiais está presente e é unha característica dos mesmos. As cores ocreas combínan-se con vermellos fortes que aparecen nas composicións como símbolos de forza e contrapuntos semellando unha corrente poderosa que arrastra cara lugares insólitos todo o demais.

An awesome wave respira aires de, por exemplo, Hawai, onde atopar praias que son paraísos naturais, e así mesmo trasláda-nos a lugares enigmáticos como unha pirámide abandonada. Nestes dous polos achamos que a música de alt-j é sumamente híbrida, con compoñentes electrónicas pero tamén co valor lírico da voz, que chega ao ouvido por momentos soa, sen acompañamento instrumental. Logo ao deixar-nos levar podemos

mergullar-nos nas augas e observar todo tipo de animais subacuáticos que tamén parecen bailar ao ritmo deste disco.

Chet Baker resolve a ecuación de técnica e sentimento na súa música. Puro jazz que se fai con personalidade propia e artellando unha atmosfera que se ben é envolvente deixa respirar. Cada vez que o escoitamos pensamos nunha festa dos anos 50 en branco e negro - por tanto xa gravada - na que se sae ao centro do salón a danzar. Ben podía ser un vídeo clip aínda que a duración sexa extensa (o vídeo clip máis longo da historia dunha hora de duración) pero non, é un filme, e Baker é o compositor da música diexética.

Zen Arcade é o disco de 1984 de Hüsker Dü. Un golpe de efecto que leva o balón ao cesto ou como marcar 3 puntos desde o sillón da casa. De relaxado non ten nada senón que nos invita a dar un salto case no baleiro, suspendéndose o corpo no ar por uns segundos que quizais sexa inmortalizado por algunha cámara que desafíe a lei da gravidade. Deixar un coche nunha chatarrería pode ser a mellor opción cando xa non funciona o motor. Todo está perdido. O coche non funciona. Recuperar as casetes é agora a consigna.

Soan como unha racha de aire no medio do deserto e mesmo no medio do desterro para saír así do reinado do capitalismo e chegar ao oasis nun lugar que aínda está por inventar. Minor Threat sitúan-se como grupo na escena hardcore dos 80 dos Usa. Saben que só son - somos - unha ameaza menor e que os

cambios estruturais non chegarán da man dun conxunto reducido aínda que si crearán mundos propios nos que habitar - como un oasis-; con todo, o que fai falta é botar fóra, berrar, raspar a guitarra con raiba e manter-se na liña de fuga. Xeometría pura.

A Velvet son un grupo *sui generis* da escena musical neoiorquina que ten na súa formación a Nico, unha *femme fatale* que non dubida en poñer-se á fronte para deleitar coa súa voz andróxina ás masas hippies estadounidenses. Non é este o seu único nen máis esclarecedor cualificativo pois ela contribúe a crear a idea de mulleres polimórficas que acubillan unha morea de cualidades que as fan estar en distintos asentos e posicións formando unha esencia múltiple que descobre a pluralidade no complexo sistema de constitución da identidade.

Unha semana no motor dun autobús remíte-nos a ficción sonoro-musical pero tamén e non obstante a unha realidade que sofren milleiros de seres humanos que pretenden escoitar e vivir outra sinfonía apartada da miseria e próxima ao concepto de felicidade universal. Los planetas deixa no *podium* dos mellores discos estatais unha ducia de temas que nos transportan á dimensión do desolado aínda que con pinceladas de sentimentos positivos e sempre co afán de descuberta: "*algo por descubrir*", pois é a pulsión da curiosidade o que nos permite manter unha certa ilusión vital.